РЕСПУБЛИКЫМНАЙ МАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

Үйлэдбэриин управленинүүд, колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха юhэ hарынгаа түсэб дүүргэбэ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 236 (10604) | 1964 оной октябриин 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Республикын колхоз, совхозуудай мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха, тушааха юhэ hарын түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1964 оной октябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Управленинүүд, аймагууд	Мяхан	hүн	Үндэгэн	Ноохон
Баргажанай	103	108	105	95
Зэдын	112	103	111	84
Тэрэ доодо:				
Зэдын	100,6	102	115	80
Захааминай	153	106	107	123
Яруунын	105	111	129	102
Кабанскын	110	103	84	101
Хяагтын	97	95	104	84
Мухар-Шэбэрэй	100,9	98	110	82
Түнхэнэй	107	102	82	89
Тэрэ доодо:				
Түнхэнэй	102	103	82	95
Ахын	118	100,5	—	79
Улаан-Үдын	97	100,3	118	90
Хоринин	103	107	122	85
Бичигтын	110	102	—	—

...айгша оной юhэ hара барагдагурбан квартал соо хэгдэhэн ...худэлмэриин дүн согсологдо... Мүнөө эндэ республикын кол...совхозуудай мал ажалай про...нуудые гүрэндэ худалдаха ...hарынгаа түсэбые хэр зэр...дүүргэhэн тухай мэдээн толи...добо.

Республикымнай үргэн олон ...най бүхы дээрээ нилээд габша...шангаар хүдэлжэ, hү, мяха, үн... гүрэндэ худалдаха түсэб ...лэн дүүргэбэ. Октябриин 1-нэй ...лаар республикамнай гүрэн... мяха худалдаха түсэбөө 104 ...цент, hү—102 процент, үндэгэ 105 процент дүүргэбэ. Зүгөөр ...о худалдаха түсэбэй дүүргэл...раагүй, оройдоол 87 процент...үргэгдэhэн байна.

Мяха тушаалгаар Захааминай ай...ай ажахынууд нилээд hайн ...татай. Тэдэнэр гурбан кварта... түсэб 153 процент дүүргэжэ ...аа. Ахынхид 118 процент дүүр..., нёдондоной энэ үесынхитэй ...лбал, эндэхид 28 процентээр ... худалдалгаяа дээшэлүүлhэн ...тэй.

...эрhэн юhэ hарын туршада ...тын үйлэдбэриин управлениин ...ынууд hанаhанда хүрэжэ хү...гүй. Гурбан кварталайнгаа ту...07 процент дүүргэhэн, нёдондо...гоо энэ үеын хэмжээе хүсэжэ ...агүй байhаниинь гэмшэлтэй. ...шэлэн Улаан-Үдын управлени ...лэ түсэбөө дүүргэнгүй үнгэр... Эдэ управленинүүдэй болон ...эхи ажахынуудай хүтэлбэри...эд мэргэжэлтэд энэ ушарhаа ...юбшолол хэхэ зэргэтэй. Ерэ...гурбан hарын туршада энэ гээг...ээ гарахые тэндэхид оролдохо ...татай.

... гүрэндэ худалдаха гурбан ...алай түсэбые Яруунын мал...архимээр бэелүүлбэ. Нёдондо... энэ үеынхитэй сасуулбал, эн...д hү худалдалгые 18 процен... дээшэлүүлhэн жэшээтэй. Энэ... нилээд hайн амжалта болоно ... Гэбэшье hү тушаалгаар ...кил Хяагтын колхоз, совхо... республикаяа гэдэргэнь тата... Хяагтаархин аяар 52 мянган ...нер hү гүрэндөө үритэй үлэ... Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин ...влени түсэбөө баhал дүүргээ... байhыень мэдээн дээрэhээ ха...бди.

...жэлэй түрүүшын hарануудта ...тээрдэлдэ орохон Кабанскын ...ынууд hү абалга, гүрэндэ худалдалга дээрэ нилээд хубилалта хэhэндэнь баясамаар. Тус управленеэрхин юhэ hарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэхэhээ гадна, нёдондоойнгоо энэ үеын хэмжээе нилээд холо ахяа. Эндэхи ажахынууд дундаа зэргээр үнеэн бүриhөө 1099 килограмм hү гүрэндэ худалдаа бшуу. Харин тиихэдэ хяагтаархин 240 шахуу килограмм hү багаар тушааhан байха юм.

Үндэгэ худалдалгаар Түнхэнэй ажахынууд hүүл барижа ябана. Тиихэдэ Кабанскын үйлэдбэриин управлени баhал энэ талаар гээгдэлтэй байhан зангаараа.

Ерэхэ гурбан hарын туршада урда туйлаhан амжалтаяа зааханшье hуладхангүй, харин бүри шанга эршэ оруулжа, долоон жэлэй зургаадугаар жэлэй түсэб илалта түгэсөөр дүүргэхын түлөө тэмсэхэ гээшэ малшадай мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго мүн болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой ороохоной тоог дээрэ.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ШАЛГАЛТЫН ЗОРИЛГО:

ХИМИИН ТУЙЛАЛТА—ФЕРМЭ БҮХЭНДЭ

Энэ жэлэй эхин багаар Анаагай совхозой 1-дэхи фермын хүтэлбэрилэгшэд hү hааха түсэбөө нилээд дээшэлүүлжэ шадаха аргатайбди гэжэ гоё гоёор хөөрэлдэhэн гэхэ. Ерэхэ илалта тухайгаа элидхэхэ мэдээсэл тушаашье бодомжолhон байгаа хаш.

Үнэхөөрөөшье түрүүшэгээр эндэхидэй hү hаалгаар бараг ябажа байhандань хүршэнэрынь атаархадаг hэн. Зунай тэн багаар үнеэн бүриhөө үдэртөө хахад пууд, зарим үултэртэ үнеэдhээ арба гаран литр hү hаадаг болоhон юм.

Харин августын эхеэр бирагүйхэн мэдээсэл hаалиин гүүртэhээ абтадаг болобо. Мүнөөхи илалта тухайгаа мэдээсэхэ гэhэн hанал бодолшье доройтожо эхилбэ. Үдэр хоногой ошохо тума hааhан hүнэйнь хэмжээн доошоол орожо захалба. 188 үнеэ hаадаг энэ фермэ 9 hарынгаа дүн гаргаад байхадань, аяар 260 центнер hүн түсэбhөө доогуур hаагдаhан байба бшуу.

Иимэ байдалай тохёолдоод байхада энээн тухай фермын хүтэлбэрилэгшэд hанаата үнөөтэ болобо гээшэ гү, ямар нэгэн шухала хэмжээ абаа ха гү? Харин тиимэ юумэ огто болоогүй.

Хүйтэрхэ тума зулгэ ногооншье хагдаржа, амта шэмээ гээжэ захалаа hэн. Тиимэhээ үнеэдтээ мочевинэ нэмэhэн, гидролизно дрожжоор hолоомо эhэзhэн, аммиактай уhаар амта оруулhан тэжээл үгэхэ тушаа оролдохо байгаа бшуу. Зүгөөр тиимэ юумэ эндэмнай ушараагүй.

hаалишан Валентина Пятибратова энээн тушаа иигэжэ хөөрэнэ:

— Би зундаа үдэртөө үнеэн бүриhөө адагынь 9 литр hү hаагша hэм. Харин мүнөө хахадыньшье hаанагүйб. Эшхэбтэр байна. Зарим нютагуудта малайнгаа тэжээлдэ элдэб амтатай зүйлнүүдые нэмээнэ гэлсэгшэ. Манайхин тэрээн тушаа юушье хөөрэлдэдэггүй.

Долгор Базаровагай хөөрэхые шагнагты:

— Би зундаа баhал арбаад литр hү үнеэн бүриhөө hаагша бэлэйб. Үсэгэлдэр арай шамай 5—5 литр hаабаб. Мүнөө үдэр тон богони болохо, бэлшээридэ ябаhан үнеэд ёhоор эдеэлжэ үрдинэгүй, үдэшэ үглөөниинь хооhон кормушкаяа үнэрдэнэ.

Тэдэнэй хэлэhэн үгэ дээрэ hаалишан Цымжит Дараева иигэжэ нэмээбэ:

— Нёдондо hолоомо хэршэжэ, халуун ууралаар дэбтээжэ, үнеэдтээ үтэгшэ hэмди. Тиимэ hолоомо ехээр амтархажа эдидэг бэлэй. Мүнөө hаамхай үнеэн бүридэ 3 килограмм хуурай концентрат үгэнэ. Дрожжо мандаа үгэдэг hаань ондоохон лэ hэн.

Энэ фермын бусадшье hаалишад баhал имэрхүү гомдол оруулна.

Жэлэй эхиндэ абаhан уялгаяа бэелүүлхэ таладань энэ фермын хүтэлбэрилэгшэдтэ ямар тиимэ үзэгдөөгүй юрэ бусын ушарал hаад түбэг татана гээшэ гү? Тиимэ аюултай, hаад хэмээр юумэн эндэ огто үгы. Энэ жэлнай хэзээ хэзээнэйхиhээ зулгэ ногоогоор, элдэб тэжээлээр баян он болоо бшуу. Тиихэдэ полинууд дээгүүрнь 6 мянга гаран центнер hолоомон обоологдоо, сомогдоогүй таража хэбтэнэ. Хэрбээ энэ тэжээлые эзэн ёhоор хэрэглээ hаань, али зэргын ашаг ехэтэй тэжээл болохтой гээшэб. Теэд дэб дээрэ энээниие хэрэглэхэ талаар юуншье хэгдэнэгүй.

Эндэхид hаалиин фермын хажууда тэжээл дрожжоор эhээхэ газар бии болгоhон байгаа гэхэ. Тэндэ хэрэгтэй болохо зүйлнүүдшье асарагдаа hэн. Мүнөө тэрэнhээнь юуншье үлөөгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Түхеэрhэн байрынь сонхонууд мүнөө хабтагайгаар халаатай.

Тиигээдшье энэ цехынь ехэ бодомжогүйгөөр түхеэрэгдэhэн байна. Үнеэнэй байраhаа тэрэнь аяар 150 метр холо баригданхай. Эндэhээ тэжээл зөөхэ гээшэнь хожомоо гайтай ха.

Үнеэдэй байрын хажууда тэжээл дэбтээхэдэ хэрэглэгдэхэ үмхиршэhэн хайрсагууд хэбтэхэ юм. Тэрэниие захажа байhан хүншье харагданагүй. Тиихэдэ хэмэл hү хэдэг газарынь задагай зайдан. Тэндэ нэгэ хүн тогоон уруу хүнэгөөр уhа эюулжэ байгаа hэн. Хажуудань булангиртай боробтор шэнгэн зүйлтэй амhарта табяатай.

Хэмэл hүн гэжэ буйлуулаа болоhон юумыень шалгажа үзэхэдэмнай шэрүүнээр татаhан талхаар хэhэн бурдууг байшоо.

— Иимэ юумээр малаа эдеэлүүлхэдэмнай тугалнууднай хаанаhаа ёhоор түлжэхэ hэм даа,— гэжэ тугалшан hэма Базарова тэмшэнэ.

Тугалшанай hанаагаа зобоошьегүйдөө арганьгүй. Тэрэнэй харууhалдаг 49 тугал мүнөө иигэжэ буйлуулhан бурдууг хагдан хоёрhоо бэшэ юушье эдинэгүй ха юм. Энээнhээл боложо август hарада тугал бүхэнэйнь шэгнүүрэй нэмэсэ 480 грамм болотороо доошоо ороhон байна бшуу. Энэмнай түсэбөөр хараалhанhаа hуратгүй бага.

Тус совхозой бусадшье фермэнүүл имэрхүү байдалтай. Энэ ушар юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, Анаагай совхозой главна зоотехник нүхэр Ринчиновэй мал ажалда химиин ашаа туhа үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө hаналаа огто табидаггүй дээрэhээнь болоно гэжэ сэхэ тэмдэглэмээр.

Н. ЕГОРОВ.
Хоринин үйлэдбэриин управлениндэхи партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ.

Ф. СОРОКИН,
«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакциин корреспондент.

ГУРБА hАРААР УРИДШАЛАН...

БАРГАЖАН. (Телефоноор абтаба). Агууехэ Октябриин революциин hайндэрэй хүндэлэлдэ дэлтэрhэн мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр оролсоhон XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой hаалиин фермэ, гүүртэнүүдэй малшад маша hайн гүүлмээр ажалай амжалта туйлаба. Малшадай эрхим ажал хүдэлмэриин аша габьяагаар тус колхоз гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ түсэб гурба hараар уридшалан дүүргэhэн тухайгаа мэдээсэбэ. Энэ ажахы түсэбтэ долоон жэлэй зургаадугаар жэлдэ 9300 центнер hү худалдаха түсэбтэй hаа, октябриин 1-нэй байдалаар 9377 центнер болгоод байба.

Энэ амжалтада Уланай hү hаалиин фермын hаалишадай хубита ехэ. Тэдэнэр жэлэй хугасаала 2075 центнер hү худалдаха түсэбтэй байhан юм. Харин тэбхэр юhэ hара хүдэлөөд байхадаа, 2407 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда тушаажархиhан. Боро толгойн фермынхидэй ажал хэрэг баhал магтаалда хүртэмөөр.

Ахалагша hаалишан Самасу Цыренова, Буда Аранзаева, Елизавета Ринчинова болон бусадай нэрэ алдар гансахан колхоз дотороо бэшэ, мүн аймаг соотоо суурханхай.

Туйлаhан амжалтаараа омогорхохо зуураа, Уланай колхозой малшад жэлэй дүүрэтэр гүрэндөө түсэбhөө гадуур үшөө 1400 центнер hү нэмэжэ худалдаха гэhэн шэнэ уялга абаад, тэрэнээ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ оробо. Энэнь Октябриин 47 жэлэй ойн hайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулhан ёhотой бэлэг болоно бшуу.

М. ЯКОВЛЕВ.
«Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Москвагаа мэдээсэнэ

Н. С. Хрущев Крымэй шубуушадта ошобо

СИМФЕРОПОЛЬ, октябриин 2. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев «Южный» гэжэ совхоздо ерээ. Тэрээнтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПУ-гай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. Е. Шелест, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Поляков, тэрэшэлэн Украинын КП-гэй Крымэй хүдөөгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. К. Лутак, Украинын КП-гэй Крымэй промышленна обкомой нэгэдэхи секретарь Н. Н. Суркин, Крымэй промышленна областиин ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Н. Дружинин гэгшэд эндэ ерэлсээ.

Совхозой директор Г. А. Хачирашвили Н. С. Хрущевые, мүн бусад нүхэдые предприятиингаа технологитой танилсуулба.

Эдэнэр «Красный» совхоздохи hаяхан ашаглалгада ороhон, дальбараа тэжээхэ фабрикада ерэжэ ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа. Совхозой ахалагша зоотехник В. Н. Тютюников, Украинын шубуу үсхэхэ эрдэм-шэнжэлэлгын институдай директор В. Д. Лукьянова гэгшэд фабрикын цехүүдэй хүдэлмэри тухай тайлбари үгөө.

—□●□—

Советскэ делегаци Пекиндэ

ПЕКИН. (ТАСС). КНР-эй 15 жэлэй ойн hайндэртэй дашарамдуулан Пекин ерэhэн КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүндэ кандидат, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ В. В. Гришин түрүүтэй советскэ делегацитай КПК-гай ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Пекин хотын мэр Пын Чжэнь сентябриин 30-да уулзаа. Уулзалгын үедэ хөөрэлдөөн болоhон байна.

* * *

Мүн энэ үдэр КПК-гай ЦК-гай Түрүүлэгшэ Мао Цзэ-дун тус делегацитай уулзаа.

—□●□—

Геологиин талаар СЭВ-эй комиссида

Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй геологиин талаар саг үргэлжын комиссиин дүрбэдэхи заседани сентябриин 22-hоо 28 хүрэтэр Варна хотодо (НРБ) болоhон байна.

Тус комиссиин заседанида Соведэй гэшүүн оронуудай: Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Монголой Арадай Республикын, Польшын Арадай Республикын, Румыниин Арадай Республикын, Совет Социалис Республиканuудай Союзай, Чехословакиин Социалис Республикын делегацинууд хабаадаа. КНДР-эй делегаци адаглагшын гуримаар байлсаа.

Энэ комисси Соведэй гүйсэдкомой 13-дахи заседаниин шиидхэбэринүүдhээ эшэ үндэhэтэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсэhэн, тэдэниие дүүргэхэ хэмжээ ябуулга хараалhан байна.

ОЙРЫН САГТА АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТҮСЭБ ЗОХЁОЛГЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД ТУХАЙ

Союзна республиканuудай партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, түсэблэлгын ба ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниин болоhон тухай

...юзна республиканuудай компар...уудай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь...ай, союзна республиканuудай Ми...стрнүүдэй Соведүүдэй, союзна рес...ликануудай госпланuудай түрүү...лэгшэдэй, партиин обкомууд болон ...комуудай секретарьнуудай, ара...ажахын соведүүдэй түрүүлэгшэ...эй, ВСНХ-гай, СССР-эй Госпланай, ...Р-эй СНХ-гай, СССР-эй Госстройн, ...ПС-эй, СССР-эй гүрэнэй комите...эй, министерствэнүүд болон зур...уудай, Наукануудай академиин ...дэрилэгшэдэй, КПСС-эй ЦК-гай ...СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ...усалгата хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар КПСС-эй ЦК-гай ...идиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани hаяхан Кремльдэ болоо.

...КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, ...Р-эй Министрнүүдэй Соведэй за...даниин дээрэ СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. А. ...ляд мэдээсэл хээ. КПСС-эй ЦК-...СССР-эй правительствын даал...бариин үндэhөөр СССР-эй Госплан, ...Р-эй СНХ, СССР-эй Госстрой, ...Р-тэ эрдэм-шэнжэлэлгын хүдэл... тааралдуулан эрхилхэ Гүрэнэй ...ет, СССР-эй Наукануудай ака..., союзна республиканuудай Ми...трнүүдэй Соведүүд, гүрэнэй коми...ууд, министерствэнүүд болон зур...ууд, экономическа районуудай ...й ажахын соведүүд арадай ажа... хүгжөөхэ холын хараата түсэб ...жо эхилээ гэжэ А. А. Горегляд ...эбэ.

...КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секре..., СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев ...даниин дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ойрын ... ороной экономикын хүгжэлтэ ...... гол шэглэлнүүд болон зорилгонууд тухай хэдэ хэдэн заабаринуудые үгөө.

Промышленностиин, барилгын ба хүдөө ажахын талаар долоон жэлэй түсэбэй, энэ жэлэй даабаринуудай ямараар дүүргэгдэжэ байhые тодорхойлон тайлбарилба. Манай түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэнэ, үнгэрөөшэ 5 жэлэй туршада долоон жэлэй түсэбөөр промышленностиин талаар хараалагдаhанhаа 37 миллиард түхэригөөр үлүү ехэ продукци бүтээгдээ. Энэ жэлэйшье түсэб дүүргэжэ байна. Мүнөө жэлдэ ороохо тарьяанай, саахарай свёклын, тоhолиг ургамалнуудай, хлоногой, хартаабхын, овощой ба бусад тарималнуудай hайн ургаса абтаа. Бүри мүнөө гүрэмнай үнгэрhэн алишье жэлэйхиhээ ехэ ороохо тарьяа колхозууд, совхозуудhаа худалдажа абаад байна. Тарьяа худалдан абалга үргэлжэлhөөр.

Долоон жэлэй түсэбэй 1965 ондо дүүргэгдэхэеэ байhантайнь дашарамдуулан, коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури табилгын талаар КПСС-эй Программа соо хараалагдаhан зорилгонуудые анхаралдаа абажа, арадай ажахы хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёолгые hаяар дүүргэхэ шухала байна.

Ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ хараата түсэб табихадаа, арад зоной ажаhуудалай хэм хэмжээе улам дээшэлүүлхэ ябадал энэ түсэбэй гол зорилго болгогдохо ёhотой байhыень хараадаа абаха шухала гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон тэмдэглэбэ. Түрүүшын табан жэлнүүдэй үедэ, дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ хүндэ индустрие хүгжөөлгэ ороной экономико хүгжөөлтын, өөрыгөө хамгаалха хэрэг бэхижүүлгын үндэhэ hуури болгогдодог байгаа hаань, харин мүнөө, хүсэн түгэс индустритай болоод, ороноо хамгаалгын хэрэгэй зохихо хэмжээндээ хүргэгдөөд байхада, партимнай эдлэл хэрэглэл бүтээдэг газарнуудые бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ зорилго табина.

Мүнөө манайда хүсэн түгэс металлурги, машина бүтээдэг хүгжэнги үйлэдбэри, шадал ехэтэй энергетикэ, түлишын ба хүндэ промышленностиин бусад hалбаринууд бии болонхой. Коммунис байгуулалтын энэ шатадахи манай зорилго юуб гэхэдэ, эдлэл хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүри ехээр гаргахын тула үйлэдбэриин хэрэгсэл бүтээлгые саашадань хүгжөөхэ шухала.

Туйлаhан амжалтануудаа үндэhэ болгон, социалис үйлэдбэрэе ургэлхэн хүгжөөхын тула үйлэдбэриин хэрэгсэл бүри түргэнөөр бүтээхэ, эдлэл хэрэглэл үйлэдбэрилгэеэ улам хурдадхан, арад зоной ажана байдалай саашанхи ургалта хангалгые шэнэ түсэб табихадаа хараалха ёhотой болонобди. Тиихэдээшье оронойнгоо хамгаалгын хүсые ходоодо зохихо хэм хэмжээндэнь байлгаха шухала. Юундэб гэхэдэ, Совет гүрэндэ, социалис хани нэгэдэлэй оронуудта эсэргүү империалис гүрэнүүдэй ээрхэг хорото аашанууд гаргагдажа магадгүй байна бшуу.

Октябриин Агууехэ революци ажалшан арадай революци, арадта зорюулагдаhан революци байhан. Арадта зорюулагдаhан революци хадаа политическа нэгэ байгуулалтые ондоо байгуулалтаар hэлгээд дүүрэхэ гэhэн удхатай бэшэ юм. Социалис революци дарлалтата капиталис байгуулалтые ондоо байгуулалтаар, шэнэ, сүлөөтэ, коммунис общество байгуулагшын — хүнэй улам ехэ боложо байдаг материальна, оюун бодолой эрилтые хангадаг байгуулалтаар hэлгэхэ зорилготой.

Мүнөө манай орон өөрынгөө хүгжэлтын дээдүүр шатада, экономикоёо хүгжөөхэ холын хараата түсэб табихадаа хүнэй улам ургажа байгаа материальна, оюун бодолой эрилтэ хангалгые түрүүшын hуурида табихаар шатада гаранхай байна.

Энэ зорилгоор ашаг үрыень ехэдхэн хүдөө ажахын продукци саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, промышленна, хүдөө ажахын арга боломжонуудые үргэдхэhэнэй, улам hайнаар хэрэглэhэнэй, химическэ, хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөhэнэй, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ хүндэ промышленностиин предприятинуудай үүргэ улам дээшэлүүлhэнэй ашаар арадай хэрэглэмжын эд бараа нилээд ехээр гаргадаг болохо шухала.

Шэнэ түрүү hалбаринууд болон үйлэдбэринүүдые түргөөр хүгжөөлгэдэ холын хараата түсэб гол анхарал хандуулха зэргэтэй. Тиихэдээ ехэ хими хүгжөөхэ, арадай ажахые химизацилха, химическэ машина бүтээлгэ, электронико, прибор бүтээлгэ, автоматизациин хэрэгсэлнүүдые гаргалга, химическэ аргаар модо боловсоруулга хүгжөөхэ, түлишэ, электрын эршэ хүсэ үйлэдбэрилгые саашадань тэнсүүрилэн таарулха, шэнэ зүйлнүүд болон материалнуудые ехээр гаргаха, хэрэглэхэ зорилгонууд түрүүшын ээлжээндэ табигдаха байна.

Манай ороной, мүн хилын саанахи наука, техникын шэнэ туйлалтануудые бүхы hалбаринуудта хэрэглэхэ, технологическа шэнэ арга методуудые, мүнөө үеын машина, механизмуудые түргөөр хэрэглэхэ, үйлэдбэриин техническэ, эмхидхэлэй хэмжээе нилээд дээшэлүүлхэ асуудалнуудые холын хараата түсэб зохёоходоо хараадаа абаха шухала гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев онсолон заагаа. Эдэ зорилгонуудые шиидхэбэл, наукые үйлэдбэритэй тааралдуулан холбохо, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгээр эгээл хүгжэнги капиталис оронуудые нилээд илан гараха гэhэн партиин холын хараата эрилтэнүүд бэелүүлэгдэхэ байна.

Энээнтэй дашарамдуулан манай научно-шэнжэлэлгын, проектнэ, конструкторска эмхинүүдэй шэнэ шэнэ туйлалтануудые, тэрэшэлэн бусад оронуудай наука, техникын туйлалтануудые бүри hайнаар хэрэглэхэ шухала байhые түсэбүүд дотороо хараалха хэрэгтэй.

Бидэнэр мүнөө үедэ химическэ промышленностиин предприятинуудые бариха ехэ программа бэелүүлжэ байнабди. Минеральна үтэгжүүлгэнүүд, ургамалнуудые хоротонhоо хамгаалха хэрэгсэлнүүд, синтетическэ утаhа, пластмасс, химиин бусадшье продукци нилээд ехээр гаргагдадаг болохо. Арадай ажахын түрүү hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ нэгэн доро ехэ зөөри hомологдожо байдаг. Тиимэhээ капитальна барилгада hомологдоhон мүнгэ зөөри зүбөөр хэрэглэхэ, мүнөө үедэ баригдажа байhан предприятинуудай техническэ хэмжээнэйнгээ талаар мүнөөнэй эрилтэдэ таарамаар байхын, үйлэдбэриингөө технологиин, түхеэрэлгануудые хэрэглэлгын талаар дэлхэйн түрүү оронуудайхитай таарамаар байхын тула алдуу эндүү гаргангүйгөөр түсэблэхэ гээшэ угаа шухала.

Мүнөө үедэ баригдажа байhан заводууд олон удаан жэлнүүдтэ хүдэлхэ юм,— гэжэ Никита Сергеевич Хрущев хэлэнэ.— Хэрбээ эдэ заводууд түрүү предприятинуудай техническэ, научна хэмжээнhээнь гээгдээд байгаа hаа, гээгдэнги технологёор хүдэлхэ баатай болохо, тиимэhээ саашадаа ехэ гаргаша гаргагдаха байна.

Иимэ эрилтэнүүд арадай ажахын бүхы hалбаринуудта: металлургида, машина, прибор бүтээлгэдэ, энергетикэдэ, арадай хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилгэдэ табигдаха зэргэтэй.

Дэлхэй дээрэ манай үйлэдбэриин эгээл түрүү зэргэдэ байхын түлөө промышленна шухала hалбаринуудай техническэ хэмжээень дээшэлүүлхэ талаар тодорхой түсэбүүдые зохёохо зорилго түсэблэлгын органуудай, комитедүүдэй, министерствэнүүдэй үмэнэ табигдаа. Наука, техникын туйлалтануудые хэрэглэхэ эдэ тодорхой түсэбүүд арадай ажахы хүгжөөхэ холын хараанай түсэбэй таhаршагүй хубинь болохо зэргэтэй.

Наука, техникын шэнэ туйлалтануудые үйлэдбэридэ хэрэглэхэ эгээл зохисотой зам хараалха гээшэ научна эмхи зургаануудай, конструкторска, инженернэ хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго болоно. Энэ ушарта хуушанай ёhо заншал баримталжа болохогүй байна. Иимэ баримталга экономикодо, наука, техникэ хүгжөөлгэдэ илангаяа муугаар нүлөөлдэг. Дэлхэйн наукын, дүй дүршэлэй шэнэ туйлалтануудые hайнаар шудалаад, ажалда хэрэглээд байгаа hаа, наука, техникэ бүри амжалтатайгаар хүгжэхэ болоно. Дэлхэйн научно-техническэ ухаан бодолой туйлалтануудые шадамараар хэрэглээгүй hаа, нэгэншье гүрэн, эгээл хүгжэнги гүрэншье урагшаа түргөөр дабшажа шадахагүй юм.

Манай научно-шэнжэлэлгын, конструкторска эмхинүүд хамар дороhоо хараад байнгүйгөөр, ухаалиг зохёогдоhон юумэнүүдые дахинаа зохёожо байнгүйгөөр, өөрынгөө, тэрэшэлэн харин гүрэнүүдэй научна туйлалтануудые, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл улам hайнаар хэрэглэхэ зэргэтэй.

Ажал хэрэгэй амжалтатайгаар ябахын тулада манай ороной, мүн хилын саанахи ямар нэгэн үйлэдбэриин хэр зэргээр хүгжэhыень саг үргэлжэ шэнжэлхэ, үйлэдбэрине научно-техническэ дээдэ зэргэдэ хүгжөөхын тула саг соонь хэмжээнүүдые абаха шухала.

Дэлхэйн эрхим зүйлнүүдтэ орходоо совет зүйлнүүдэй дутуу бэшэ, харин үлүү hайн байхын тула арадай ажахын бүхы hалбаринуудтахи зүйлнүүдэй шанар үндэhөөрнь hайжаруулха бодото хэмжээнүүдые холын хараата түсэб дотор хараалха гээшэ гол шухала эрилтэнүүдэй нэгэн болоно гэжэ Н. С. Хрущев заагаа.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

ШЭНЭ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР

Политическэ гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэ саг хүдөө нютагуудташье дүтэлжэ байна. Манай орондо коммунизм байгуулгын, дэлхэйн социалис байгуулалтын хүгжэлтын, эб найрамдалай, демократиин, национальна бэеэ даанхай болон социализмын түлөө тэмсэлдэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хэрэглэдэг стратеги, тактикын шухалын шухала асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шудалха зорилго мүнөө жэлэй политическэ һуралсалай гол удхань болоно. Һуралсалай шэнэ программада тааралдуулан, хэшээлнүүдые саг соонь эмхитэй һайнаар эхилхын тула манай Зэдын аймагай ажахынуудай, эмхи зургаануудай партийна организацинууд нилээд бэлэдхэл ябуулжа байнхай.

Политическэ гэгээрэлэй һуралсал тушаа асуудал коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ, парткомуудай үргэн заседанинуудта зүбшэн хэлсэгдэжэ, ямар янзын һуралсал, хэды хүнэй, хэдэй хабаадалгатайгаар эмхидхэгдэхэб, хэн пропагандистаар хүдэлхэб гэхэ мэтэ тодорхой хэмжээнүүд хараалагдаа. Жэшээлхэдэ, «Мир» колхозой партийна организациин комитет политическэ һуралсалай шэнэ программа тухай материалай хэблэлдэ тунхаглагдамсаар, коммунистнуудаа тэрээнтэй танилсуулһан, хэнэй ямар кружогто ябаха, теоретическэ али асуудалые илангаяа гүнзэгыгөөр шудалха хүсэлтэй байһаниие элирүүлһэн байна. Тиигэжэ ехэ бэлэдхэл хэжэ, тодорхой хэмжээнүүдые хараалаад, колхозой партком энэ асуудалаа хамтын партийна суглаанай зүбшэлдэ табижа, баталуулаа.

Политическэ һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэл хаа хаанагүй үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэһэнэй удаа манай аймагай партийна организацинуудта коммунизм байгуулгын шухалын шухала асуудалнуудые шудалха 51 кружок, 12 семинар эмхидхэгдээ. Тиигэжэ дүн хамтадаа 1100 коммунистнууд, партийнабэшэ эдэбхитэд эдэ кружок, семинарнуудта хабаадаха болоо гэхэ гү, али нёдондонойхиһоо 500 шахуу олон хүн һурахань. Политическэ эрдэмээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ажалшадай улам эдэбхитэйгээр хабаададаг боложо байһые энээхэн баримта гэршэлнэ. Кружогуудта эрдэм һуралсалайнгаа бэлэдхэлээр багашаг зон гол түлэб хабаадажа, пропагандистын хүтэлбэри доро программаяа шудалха. Семинарнуудта ехэнхинь дээдэ һургуулитай хүнүүд, мэргэжэлтэд һуралсаха. Тиихэдээ тэдэнэр али нэгэн теоретическэ асуудалаар өөһэдөө элидхэл бэлэдхэжэ, тэрэнээ семинар дээрэ нүхэдтэеэ зүбшэн хэлсэдэг байха. Гадна олон коммунистнууд, эдэбхитэд бэеэ даагаад революционно теори шудалха болонхой.

Партийна гэгээрэлэй һуралсалай шэнэ эрилтын ёһоор эрдэм һайтай, баян дүй дүршэлтэй хүнүүдые пропагандистнуудаар томилхо шухала байһые хараадаа абажа, энэ талаар ехэ хубилалта хэгдээ. Һургуулиин багшанар, партийна, ажахын хүтэлбэрилэгшэд, 23 шэнэ хүн энэ жэл пропагандистаар баталагдаа. Тэдэнэрэй дунда аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. Потепалов, милициин таһагай начальник В. Лебедев, «Октябрьский» совхозой парткомой секретарь Г. Хайдуков болон бусад олон хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө коллективтэ пропагандистнуудаар томилогдожо, кружок, семинарнуудые даажа абанхай. Манай аймагһаа пропагандистнуудай республиканска семинарта 15 хүн хабаадаа. Октябриин эхеэр бүхы пропагандистнуудаа суглуулжа, аймагай семинар хэхэеэ бэлэдхэл ябуулжа байнабди.

Эхилхээ байгаа һуралсалай жэлдэ гол түлэб политическэ эрдэм дээшэлүүлхэ кружок, семинарнууд колхоз, совхозуудта эмхидхэгдэбэ. Тиибэшье тодорхой экономико шудалха талаар энээнһээ урда ябуулагдажа байһан һуралсал мартагдаха ёһогүй. Илангаяа эмхитэй һайнаар, үйлэдбэридэ аша туһатайгаар хүдэлдэг байһан экономическа семинарнууд саашадаашье хэшээлнүүдээ үргэлжэлхэ юм. Политическэ һуралсал, юрэнхы эрдэм дээшэлүүлхэ хэрэгые нэгэн ударидалгатайгаар, һайн бэлэдхэлтэйгээр эрхилхын тула Ториин совхоздо һуралсалай комбинат байгуулагдаа. Тэндэ дунда һургуулиин бааза дээрэ юрэнхы эрдэмэй үдэшын һургуули хүдэлхэ. Политическэ гэгээрэлэй кружогууд, семинар комбинадай багшанарай хүтэлбэри доро хэшээлнүүдээ үнгэргэхэ. Мүн механизаторнуудай бүгэдэ нийтын һуралсал комбинадай зүгһөө эмхидхэгдэхэ юм. Һуралсалай комбинат хэр зэргэ һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлтэйб гэжэ хүдөөгэй парткомой бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, ториинхидой үүсхэл һайшаагдаа һэн. Комбинадай директорээр Ториин совхозой директор нүхэр Я. Таюрский баталагданхай.

Һуралсалай жэлэй эхилһээр, октябриин 15 хүрэтэр партийна организацинууднай үшөө үшөө дахин нягта бэлэдхэл ябуулжа, бүхы коммунистнуудые, нютагай эдэбхитэдые политическэ һуралсалда хабаадуулха гэжэ оролдохо байха.

К. ШОМОЕВ.
Зэдын хүдөөгэй парткомой секретариин орлогшо.

Энэ жэл Алтайн хизаарай ажахынуудта намарай паар хахалалга дээрэ «К-700» гэжэ хүсэ[…] тэй шэнэ тракторнууд ажаллана. «Целиннэ» колхозой трактористнууд эдэ машинануудые эрхи[…] наар жолоодожо һураа. Зураг дээрэ: «К-700» тракторнууд «Целиннэ» совхозой намарай [паар] хахалалга дээрэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ЗҮҮН-СИБИРИИН СОВНАРХОЗДО

ТҮСЭБЭЙ ЭМХИДХЭХЫ ҮҮРГЭ ЕХЭ

Социалис ажахы хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ түсэбэй эмхидхэхы үүргэнь айхабтар ехэ. Бодото байдалые хараада абан, түсэбэй зүбөөр зохёогдоһон байгаа һаа, бии байһан арга боломжо хүсэдөөр хэрэглэхэ, нийтын ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлхэ шухала.

Зүүн-Сибириин экономическа районой промышленностьда түсэблэлгын-экономическа хүдэлмэриин хэр зэргээр эмхидхэгдэһэниинь һаяхан шалгагдажа үзэгдөө. Шалгалтын дүн Арадай ажахын соведэй заседани дээрэ харагдаба. Продукци үйлэдбэрилхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ болон бусад үрэ дүн түйлаха талаар арга боломжоһоонь бага түсэб зарим предприятинуудта үгтэнэ гэжэ энэ шалгалта тодоруулан харуулаа. Совнархозой түсэблэлгын-экономическа управлени, комбинадууд болон управленинуудай түсэблэлгын-экономическа таһагууд өөһэдынгөө мэдэлэй предприятинуудта бии байһан арга боломжоһоонь гү, али нёдондо жэлэй хэмжээнһээнь бага түсэб энэ жэлдэ зохёоһон.

Жэшээлхэдэ, «Иркутсклес» комбинат 1963 ондо түйлаһан үрэ дүнгүүдһээнь бага түсэб Кадинска леспромхоздо байгша оной түрүүшын хахадта табижа үгөө. Мүн тус комбинат нёдондонойхиһоо бага түсэб Усть-Удинска, Черемховско, Заларинска леспромхозуудта табиһан байгаа. Эдэ леспромхозууд иимэ бага түсэб холо үлүүлэн дүүргээ. Түсэб зохёолгодо бодото байдалай, бии байһан арга боломжын хараада абтаагүй байһые олон жэшээ харуулна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар һураггүй бага даабариин экономическа районой олон предприятинуудта үгтэһэниинь элирүүлэгдээ. Нёдондо жэлдэ түйлагдаһан үрэ дүнгүүдһээ, тоосоото тоо баримтануудһаа багаар хараалагдаһан түсэб богони болзор соо үлүүлэн дүүргэгдээ гэжэ дүй дүршэл харуулба.

Түсэб эмхидхэхы, элсүүлхы үүргэтэй. Ой модоной промышленностиин управлени зарим комбинадуудта түсэб табихадаа энээниие мартаһан байна гэжэ хэлэхээр. Жэшээлхэдэ, «Тайшетлес» комбинатта үгтэһэн түсэбэй ёһоор, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгэ хадаа салин хүлһэнэй ургалтаһаа гээгдэхэ ушартай болоно. Энэ баримта социалис түсэблэлгын ёһо гуримда огто таарахагүй байна. Совнархозой түсэблэлгын-экономическа управлени горнорудна комбинадай, тэрэнэй «Байкалзолото», «Лензолото» трестнүүдтэ, Довединскэ рудоуправленидэ түсэб зохёон үгэхэдөө, мүн лэ иимэ алдуу гаргаһан юм.

«Востсибуголь» комбинадай «Перевал» предприятиинхид нёдондонойхитой сасуулхада, энэ жэлдэ ажалай бүтээсэ огто дээшэлүүлхэгүй болоно.

Үйлэдбэрилдэг продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха талаар хэрэгтэй тэмсэл хараалаагүй түсэб зохёохо ушар үзэгдөө. Энээнэй эсэстэ зарим предприятинууд продукци гаргаха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа бэелүүлжэ шадаагүй байбашье, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха түсэб үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Тэдэнэй тоодо Шулуутайн леспромхоз, горно түхеэрэлгэ бүтээдэг Усольско завод болон бусад предприяти оролсоно. Шэтын машина бүтээлгын заводой, ашаа тээхэ түхеэрэлгэ хэдэг Забайкальска завод, Ангарска электромеханическа заводой финансын түсэб баталхада иимэ алдуу гаргагдаһан байна.

Шалгалта хэхэдэ элирүүлэгдэһэн эдэ дутагдалнуудые дары усадхахыень, түсэблэлгын-экономическа хүдэлмэри һайжаруулхыень совнархозой управлени болон комбинадуудай хүтэлбэрилэгшэдые Арадай ажахын совет уялгалба. Түсэб зохёоходоо, түрүү нормо хүтэлбэри болгохо, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй, түрүү предприятинуудай түйлалта хараадаа абаха, промышленностиин арга боломжо дүүрэн һайнаар хэрэглэхээр хараалха гэжэ управлени, комбинат, трест, предприятинуудта эрилтэ хэгдээ.

ҮБЭЛЫЕ ЭРХИМ ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАХА

Экономическа районой ой модоной промышленность байгша онойнгоо түсэбые гол түлэб дүүргэжэ байнхай. Түсэбһөө гадуур 650 мянган кубометр — иимэл даа модо бэлэдхэгшэдэй ажалай үрэ дүнгынь. Ондоо экономическа районуудта ой модоной продукци эльгээхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

Бүхы дээрээ түсэб дүүргэгдэжэ байбашье, 30 гаран предприяти муугаар хүдэлһөөр. Эдэ предприятинуудай иимэ байдалай шалтагаан юуб гэхэдэ, тэдэнэр модо шэрэхэ ажалда муугаар бэлэдхэһэн байгаа.

Үбэлдөө модо отолхо, шэрэхэ түсэбөө һаадгүйгөөр дүүргэжэ байхын тула бэлэдхэлэй ехэ ажал хэхэ хэрэгтэй. 1964—1965 онуудай үбэлдэ бэлэдхэл хэхэ түсэбэй ёһоор, леспромхозуудта 3150 километртэ шэнэ харгы бариха, мүнөө ашаглагдажа байгаа 4190 километр харгы заһабарилха, 4000 трактор, автомашина заһабарилха, 250 гараж бэлэдхэхэ, 1,1 миллион кубометр модо гол харгынуудта дүтэлүүлхэ хэрэгтэй болоно. Энэ ажалай ехэнхи хубиие зунай дулаан сагта дүүргэхэ хэрэгтэй байгаа. Харин зарим предприятинууд мүнөө хүрэтэр мүртэй бэлэдхэл хээгүй байһаар.

Арадай ажахын совет иимэ байдал хараада абажа, ой модоной предприятинуудай үбэлдэ бэлэдхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, 1964 оной IV кварталай, 1965 оной түрүүшын кварталай модо шэрэхэ түсэбые дүүргэхэ талаар хэмжээ хараалһан байна. Ерэхэ үбэлдөө 12,3 миллион кубометр модо отолхо газар ноябриин 1 болотор бэлэдхэхэ, 455 мянган кубометр модо шэрэхэ шэнэ техникэ ашаглалгада оруулха гэжэ хараалагдаа.

Ой модоной промышленностиин управлениин 15 предприятинуудай доодо складуудта модо ашаха, буулгаха хүдэлмэри оньһожоруулхын, мүн автомат шахуу лини тодхохын тула тусхай түхеэрэлгэ, кран хабсарган табигдаха гэжэ хараалагдаа.

Ангарскын нефть шанаржуулгын завод — долоон жэлэй ударна барилга болоно. Ашаглалгада үгтэхэ ёһотой каталическа крекинг болон газофракционно установконуудта эдэ үдэрнүүдтэ ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байнхай. Эдэниие ашаглалгада үгэхэдэ нефтехимическэ энэ томо предприятиин хүсэниинь горитойгоор нэмэхэ юм. Энэ предприяти Башкирай нефть абахаар хүлеэжэ байна. Туймаза — Эрхүү гэһэн нефтепроводоор энэ нефть урадхуулан асарагдаха юм. Үндэр дээгүүр дүүлин ябажа, хабсаргагшад ехээр ажаллана. И. В. Митрофановай бригада каталическа крекингын колоннонуудые бүридэг, трубопроводуудые хабсардаг юм. Энэ бригада даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Агууехэ Октябриин 47 жэлэй ойн хүндэлэлдэ энэ коллектив нефть шанаржуулдаг энэ томо предприятиин шэиэ барилгануудые болзорһоонь урид ашаглалгада үгэхын түлөө тэмсэнэ. Зураг дээрэ: түрүү бригадын гэшүүд. Тэг дундань — И. В. Митрофанов.

ТАСС-ай фотохронико.

Интенсификациин ЗАМААР

ШЭМЭТЭ УҺАНАЙ „ШЭДИИЕНЬ" ЕХЭДХЭХЭЭР

Ороөһо ТАРЯАНАЙ ургаса жэл бүри дээшэлүүлхын тула Түнхэнэй үйлэдбэриин управлениин колхозууд, Саянай совхоз зарим тэды юумэ хэжэ байна. Управлениин ажахынууд шэмэтэ уһанай — аммиагтай уһанай ургаса улам дээшэлүүлдэг байһандань бодотоор этигэнхэй. 1963 ондо 3000 гаран гектар иимэ шэмэтэ уһаар утэжүүлэгдэһэн һаа, энэ жэлдэ 7038 гектарта хүргэгдэһэн байна. Иигэжэ кукуруза, хартаабха, ороөһо таряа таридаг газарай хүрьһэн шанаржуулагдадаг болонхой.

Аммиагтай уһа газарай хүрьһэндэ утэжүүлгэ болгон оруулха агротехническэ заабариие зүбөөр бэелүүлээд байхадал, ургаса эли бодо дээшэлдэг. Энэ жэлдэ ороөһо тарянай эгээл түлэг дундаа эдеэшэжэ байха үедэ удаан саг соо бороо ороогүй. Тиигэдшье байхадань, аммиагтай уһа шанартай һайнаар хүрьһэндэ оруулагдаһан участогуудта баян ургаса абтаа. Управлениин зарим ажахынуудые абажа харабал, аммиагтай уһанай оруулагдаһан участогай гектар бүхэнһөө 1,5—9 центнер ургаса нэмэжэ абтаа. Мүн аммиагтай уһаар утэжүүлэгдэһэн кукурузын зарим участогуудай гектар бүхэнһөө 15-һаа 50 центнер хүрэтэр ургаса нэмэжэ абтаһан. Аммиагтай уһаар утэжүүлэгдэһэн газарта хартаабха тарихадашье баһал һайн. Гектар бүхэнэйнь ургаса 15-һаа 25 центнер хүрэтэр нэмэдэг байна бшуу.

Уридшалан тооложо үзэхэдэ, аммиагтай уһа газарай хүрьһэндэ оруулхада га бүхэндэ 11 түхэриг 35 мүнгэнэй гаргаша хэгдэнэ, харин иигэжэ утэжүүлэгдэһэн газарай га бүхэнһөө 25 түхэриг 20 мүнгэнэй олзо ехэ оруулагдана. Гектар бүхэнэй ургасын 3 центнерээр нэмээ һаань, иимэ ашагтай байна. Ондоогоор хэлэбэл, **1 тонно аммиагтай уһан 56 түхэриг 60 мүнгэнэй сэбэр олзо үгэһэн болоно.** 1964 ондо шэниисын утэгжүүлэгдэһэн гектар бүхэнһөө 2 центнер, кукурузын га бүриһөө 40 центнер, хартаабхын гектарһаа 15 центнер ургаса нэмэжэ абтаһан байбал, бүхыдөө шэниисэһээ 33.840 түхэригэй, кукурузын силосһээ 270.200 түхэригэй, хартаабхаһаа 34.568 түхэригэй олзо оруулагдаһан жэшээтэй. Аммиагтай уһа хэрэглэһэнэй аша үрэ даб дээрэ иимэ байна бшуу.

Гэбэшье тэрэниие зүбөөр, саг соонь хэрэглэхэ тухай мэргэжэлтэд анхаралаа табиха ёһотой гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, зарим ажахынуудта энэ талаар дутуу дунданууд үзэгдэнэ. Мэргэжэлтэд, агрономууд аммиагтай уһа зүбөөр хэрэглэхэ тухай бодомжолногүй. Эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ, «Маяк» колхозуудта аммиагтай уһа газарай хүрьһэндэ оруулха агротехникын хазагайруулагдадаг дээрэһээ хэһэн гаргашань тэхэрюулэгдэдэггүй.

Ургаса эли бодо дээшэлүүлдэг энэ утэгжүүлгэ 12—15 сантиметр гүнзэгыдэ, хүрьһэнэй шииг нойто элбэгтэй газартань оруулагдаха заабаритай. Шиигтэй газарта оруулагдаһан иимэ уһан шанартайтаар шэнгэдэг байна бшуу. Управлениин колхоз, совхозуудта, Саянай совхоздо «ЛД-10» түхэлэй дисковэ лущильнигта түхеэрэлгэ зохёогоод, шэмэтэ уһан гоожуулан тараагдадаг заншалтай. Энэ ушарта гаргашань бага. Зүгөөр шанарынь муу болоно бшуу. Заримдаа шииг нойто багатай гү, али хуурай болошоһон хүрьһэндэ оруулагдаһан аммиак түргөөр дэгдэн һалашадаг. Аммиагтай уһан миин зүн дагаан тоожуулагдахагүй, тракторай газай гү, али тусхай насосой хүсөөр оруулагдабал һайн гээд дүршэл харуулна.

Энэ жэлдэ Түнхэнэй управлениин ажахынуудта дунда зэргээр гектарай 2,2 центнер, кукурузын тарилгада — 1,7 центнер, хартаабхын — 1,5 центнер хүртэхөөр шадитэ уһан оруулагдаһан байгаа. Энэнь арай багадхагдаһан гэхээр. Заабариин ёһоор, ороөһото ургамалнуудай га бүридэ 2,70—3 центнер, хартаабхын — 3 центнер, кукурузын — 4 центнер иимэ утэгжүүлгэ оруулагдаха ушартай ха юм. Саашадаа энээниие хараада абамаар.

Намарай паар хахалха үедэ аммиагтай уһанай оруулагдадаг хада, хүршэнэрэйнгөө дүй дүршэл халан абажа, нэгэ иимэ арга хэрэглэбэл зүйтэй гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, Эрхүүгэй областиин зарим ажахынууд намарай паар хахалхадаа, анзаһанда тааруулагдаһан тусхай түхеэрэлгээр аммиагтай уһа оруулдаг байна. [...] хэдэнь шанарыншье дээшэлдэг, [...] гаша багатайшье болоно. [...] «ГАН-8» түхэлэй аммиачна-[...] цидна машиные аммиагтай [...] оруулхадаа хэрэглэхэдэ баһал [...]

Ямар нэгэ полидо иимэ уһа [...] лэхэ болоходоо, тэндэхи хүрьһ[...] физико-химическэ бүридэлые [...] шэнжэлэн тодорхойлхо шухала. [...] жэ газарай хүрьһэндэ хэды ш[...] азодой, фосфорой, калиин болон [...] сад бодосуудай байһаниинь эли[...] лэгдэжэ, хэды шэнээн аммиагтай [...] оруулбал зүйтэйб гэжэ мэдэ[...] бшуу. Харин таамаглаха болоо [...] иимэ уһан шэмэеэ алдажа, [...] хэтэршэхэ, угышье хадаа, арай [...] дутамаг болошохо. Эдэ бүгэдые [...] гожошье байгаа һаа, аммиагтай [...] хэрэглэдэг ажахы бүхэнэй хүтэ[...] рилэгшэд, агрономууд агрохими[...] картатай болохо гэжэ оролдо[...]

Байгаалиһаа дулдыдангүйгөөр, [...] бүхэндэ ороөһо тарянай, тэж[...] ургамалнуудай тогтууритай баян [...] гаса хуряаха арга нүхэсэлнүүд[...] гэн аммиагтай уһан мүн.

Н. ДОМЫШЕ[...]

Хэрэн.

УРГАСАТАЙХАН САБШАЛАН

Сабшалан оролдожо уһалаа, утэгжүүлээгүйдэ үбһэ ногоо ехээр ургадаггүй байһаниинь мэдээжэ. Хүдэриин Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой пенсионернууд, республикын суута кукурузашан Базар Бадмацыренович Галданов, тэрэнэй нүхэр үбтэн Дугар Цыренович Ранжуров гэгшэд хабартаа, зундаа сабшалантай үндэр ургаса абахын түлөө эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллаа. Дааһан 250 гектар сабшалангаа һайнаар харууһалаа. Тэрэнэй ашаар үбгэдэй даадаг газар дээрэһээ [...]та 4886 центнер үбһэн абтаа [...]на.

Хара-Тохой гэжэ газарта б[...] сабшалангай гектар бүриһөө [...] центнер үбһэн хуряагдаа. Энэ [...] нүхэд Галданов, Ранжуров г[...] хэшээл оролдосотойгоор ажал[...] һайнь аша үрэ болоно.

А. СУРМА[...]

ХАЛУУН ҮЕДӨӨ ОРОНХОЙ

Химиин барилга дээрэһээ

«Татарский ключ»... Байгша ондо ашаглалгада үгтэхэ энэ уурхайһаа избёосхын шулуун абтажа, элдэб заводуудта эльгээгдэжэ байха юм гэжэ мэдээжэ болонхой.

Мүнөө барилгын хүдэлмэри дүүрэхэ дүтэлжэ, эгээл халуун үедөө оронхой.

...Избёосхын шулуу бутаргаха фабрика. Гол хүдэлмэринь эндэ дүүрэжэ, бэлэн болонхой тооной! Эндэ тэндэ элирүүлэгдэһэн зарим дутагдалнууд усадхагдажа байна. Прораб Анатолий Семенович Роджественский һанаагаа бага зэргэ амарһан янзатай, ехээр яаранагүй хэбэртэй. Теэд хүдэлмэришэд тэрээниие амар байлганагүй, ерээд лэ, «ажал манда үгэ, миин байха аргамнайгүй, саг ошожо байна ха юм» — гээд яаруулна.

— Зааһан ажалтнай дүүргэгдээ. Үшөө хэхэ юун байнаб, — гээд барилгашад Иван Соловьев, Иван Бурдуковский, Иван Аполинский гэгшэд мүн лэ хажууда тээһээ оролсоно.

Фабрика мүнөө шэрдэгдэжэ, сагаадагдажа байна. Шэрдэгшэд Екатерина Мошковская, Нина Монзырова, Люба Шувалова болон бусад бэрхэтэйшэг эрхэ байдалда хүдэлбэшье, нормоёо хододоо үлүүлээд лэ байна.

Котельнын барилга. Энэмнай фабрикын хүдэлмэридэ гол удхатай: халуун уһаар, ууралаар хангаха юм. Эндэ Степан Ильич Кокориной бригадынхид ажаллана. Бетон дэбдихэ, штукатур хэхэ, газаршье малтаха хэрэг гарана. Халуун лэ ажалай үе. Газаа намарай һэрюун ерэбэшье, эндэ мэдэгдэнэгүй, ходол хүлһөөр аршаха баатай бологдоно. Шулуушад Иван Петрович Куприянов, Александр Петрович Смирнов, Юрий Милютин болон бусад үндэр бүтээсэтэ ажалаараа шалгаржа, бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна.

Федор Иванович Дементьевэй хүтэлбэрилдэг комплексно бригада заводоуправлениин байшан барижа байгаа юм. Бригадын гэшүүд булта ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ зонууд. Владимир Калашниковыешье абаад үзэе. Энэ нүхэрнай модошо дарханааршье, слесареэршье хүдэлжэ шадаха. Тус бригадада эхэнэрнүүд олон. Теэд ажалдаа эрэшүүлһээ гээгдэдэггүй, олонхинь барилгашанай олон мэргэжэл шудаланхай. Жэшээлхэдэ, Матрёна Александровна Лобанова шулуушанаар, штукатурщигаар ажалладаг. Тэрэшэлэн Татьяна Донская, Галя Ошуркова, Люда Родионова гэгшэд хоёр-гурбан мэргэжэлтэйнүүд, ямаршье ажал хэбэл, даабаряа үлүүлээд лэ байдаг зон.

Наранай гаража эхилхэтэй сасуу трактор, машинануудай хүнхинөөн эндэ зэдэлжэ эхилдэг. Мантан томо экскаваторнуудай малтаһан нүхэндэ уһа, дулаа дамжуулха соргонууд табигдана. Хойноһоонь бульдозернууд шоройень жэгдэлэн хушажа ябана.

Коммунист Алексей Ши[...] өөрынгөө экскаватортай эндэ б[...]рилгын эхилһэнһээ хойшо ажа[...]лаһан намтартай. Хүн зондоо, х[...]ни нүхэдтөө хүндэтэй болонхо[...] Энэнь оролдосото ажалайнь үне[...] шэлгэ болоно. Тэрэнэй нүх[...] Александр Обогрелов «Беларусь» трактор дээрэ элдэб ажал хэ[...] Томо бульдозерой ябажа шада[...]гүй газарта шорой жэгдэл[...] угышье бол, машинада а[...] ашаалжа байхыень хаража бол[...]хот.

«Татарский ключ» уурхайн б[...]рилга дүүрүүтэ болонхой. Гэб[...]шье хэхэ юумэн үшөөл ехэ. [...] түлэб элдэб хабсаралгын хүдэл[...]ри үлэнхэй. Һаяар иишэ нар[...] муртэй түмэр зам татагдажа дү[...] гэгдэхэ ёһотой. «Сантехмонтаж», «Сибэлектромонтаж», мостпо[...] гэжэ организацинуудай коллекти[...]вүүд эндэ өөһэдынгөө үгэ хэл[...] зэргэтэй.

Ф. КЛЕЙМЕНОВ.

БҮДҮҮН ТЭЖЭЭЛ ЯАЖА БУЙЛУУЛХАБ?

Оронойманай түйлай ехэ талмай дээрэһээ ороөһото, бобово ургамалнууд хуряагдаа. Поли дээрэ, малай үбэлжэхэ газарта олон миллион тонно һолоомон суглуулагданхай. Энэнь олохон колхоз, совхозуудай малай тэжээлэй горитой хубиие эзэлнэ.

Мал ажалай Бүхэсоюзна институдай научна хүдэлмэрилэгшэ, хүдөө ажахын эрдэмэй доктор **А. А. БЕРЕЗОВСКИДО** ТАСС-ай корреспондент хандахадаа, малай хото соо һайнаар шэнгэдэг болгохын тула һолоомо, кукурузын бүүрсагай эшэ буйлуулха арга тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйгаа.

Тэжээл зүбөөр буйлуулан бэлдэхэ гээшэ малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно гэжэ эрдэм наукын, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл гэршэлэн харуулна гээд тэрэ хэлээ. Тэжээл буйлуулан бэлдэхэдэ амтаниинь бүри һайн, эдинсэг болодог, шэмэтэ бодосуудынь бүри һайнаар шэнгэдэг.

ҺОЛООМО БУЙЛУУЛАН БЭЛДЭЛГЭ

Һолоомо 3—5 сантиметр жэжэ болотор хэршэхэ шухала. Тиихын тула һолоомо хэршэдэг РСС-6, силос хэршэдэг РКС-12, тэжээл үлтилдэг ИГК-30 гэхэ мэтэ машинанууд хэрэглэгдэнэ. Дурсагдаһан машинанууд һолоомо хэршэхэһээ гадна, үлтилдэг юм.

Хэршэгдэһэн һолоомоёо модон хайрсагуудта хэхэ, тэдээндэ хэдэн сорго тодхогдоһон байха зэргэтэй. Тиигээд бутаргаһан һолоомоёо уһаар дэбтээхэ: 100 килограмм һолоомондо 80—100 литр уһа хэхэ хэрэгтэй. Уһан соогоо 250—500 грамм дабһа нэмэхэ шухала. Тэжээлээ һайса (ууралай гаратар) 30—40 минутын туршада ууралтуулан, хүсэд дэбтэтэрынь хайрсаг соогоо үлөөдэг. Дэбтээгдэһэн һолоомонойнгоо 40—30 градус хүрэтэр хүрэмсөөрнь малда эдюулхэ.

Һолоомо буйлуулан бэлдэхэ тон юрын, бэлэн арга (һолоомоной өөрөө халалга) олохон областьнуудта амжалтатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Иимэ арга хэрэглэхын тула дулаан байра соо дүрбэн хайрсаг тодхохо, угышье һаа, дүрбэн таһалгатай ханалагдаһан нүхэ (траншей) бэлдэхэ шухала. Тэдээн соогоо хэршэгдэһэн һолоомо 30—35 сантиметр зузаантайгаар хээд, таһалга бүхэндэнь уһа адхаха, тиихэдээ хэршэгдэһэн нэгэ центнер хуурай һолоомондо 6—8 хүнэг уһа хэхэ. Хэршэгдэһэн һолоомоёо һайса жэлээд, дээрэһээнь модон хабтагайгаар хааха, тиигээд хүндэ юумээр дараха хэрэгтэй.

Һайнаар эһэхын тула һолоомон соогоо углеводоор элбэг тэжээлнүүдые: жэжэ болгогдоһон свёкло, бардаа, жом нэмэхэдэ зүйтэй гэжэ һайшаагдана. Дүрбэ хоноһон хойнонь тэрэ тэжээл малда эдюулхээр болодог. Тэрээниие малдаа бүлеэнээр үгэбэл һайн.

Малда эдюулхэ һолоомо бэлдэдэг юрын арганууд (жэжэлэн хэршэлгэ, дэбтээлгэ, халаалга, ууралтуулга) тэжээлэй 20—30 процентыень алмана гэжэ үйлэдбэриин дүршэлһөө, научно-шэнжэлэлгэнүүд дээрэһээ элирэн харагдаа.

Гэхэ зуура тэжээл химическэ аргаар буйлуулхада эгээл һайн. Иигэжэ буйлуулхада тэжээл зөөлэрдэг, эдеэшэлгэнь, ашаг шэмэнь дээшэлдэг байна. Үбшэнгэй элдэб хорхойнуудынь (грибки) үхэдэг юм. Химическэ аргаар буйлуулагдаһан һолоомоной шэмэнь тэжээлэй 0,2 единицэһээ 0,3—0,5 единицэ хүрэтэр дээшэлдэг.

Малай хотодо һолоомоной шэнгэсые һайжаруулхын тула тэрээниие 40 градусһаа доошо бэшэ температурада кальцинированнэ содын уһаар буйлуулжа болохо. Нүхэнүүд соо хэгдэһэн һолоомон өөрөө халажа, тиимэ температуратай болодог. Нүхэндэ тэжээл хэхэдээ, тэрэниие содын уһаар [...] үеэрнь дэбтээдэг, тиихэдээ [...] литр уһанда 4—5 килограмм со[...]до хэжэ хайлуулаад, центнер һо[...]лоомондо хэдэг. Үе бүхэниие[...] һайса жэлэһэнэйнгээ һүүлээр, [...]лаанай газаашаа гарахагүйн [...]ла дээрэһээнь хуурай һолоомо[...] хушадаг. 4—5 хоногой үнгэрхэ[...] нүхэн соохи халууниинь 40 г[...]ран градус боложо, тэжээл мал[...] эдюулхээр болодог. Һолоомо[...] буритахагүйн тула, тэрээ[...] агаарай орохогүйгөөр хуша[...] удаан саг соо хадагалжа боло[...]

Кальцинированнэ бэшэ, хари[...] каустическа (бүри хүсэтэй) со[...]доор һолоомо дэбтээбэл, тэрээни[...] халаангүйгөөр буйлуулжа боло[...] байна. Энэ ушарта шэнгэрүүлэ[...]дэһэн щелочь соргоор дамжуулж[...]дан, һолоомо, силос хэршэдэг м[...]шинын бүреэдэһэнэй доодо за[...]руу урадхуулагдадаг. Жэжэ бо[...]гогдоһон һолоомон шэнгэрүүлэг[...]һэн щелочь соо нэгэн доро [...] дэбтээгдэхэ байна. Щелочьто[...] уһанда 8—10 час байлгажа дэб[...]тээгдэһэн һолоомон малда эдю[...]лэгдэхээр болодог. 100 литр уһан[...]да 4—5 килограмм каустическ[...] содо хайлуулаад, центнер һоло[...]мондо хэхэ хэрэгтэй.

Избёосхо, каустическа со[...]

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной октябриин 4.

...ЙРЫН САГТА АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ТҮСЭБ ЗОХЁОЛГЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД ТУХАЙ

(...хиинь 1-дэхи нюурта)

...үеын эрхэ байдалда бүтээн ...аг зүйлнүүдэй, машинанууд ... түхеэрэлгэнүүдэй шанар ...уулха, бүхөөр, гоё һайнаар ... асуудал бодото дээрээ ...ног зүйлнүүдые олоор гар... хүдэлмэриин хүсэ, материальна ..., зөөри хэрэгсэл улам гам... хэрэглэхэ асуудал болоно. ..., хэрбээ 500 час соо ... двигателиин гаргагдажа бай..., наука, техникын туйлал... хэрэглэн, 3 мянган час соо ... двигательнүүдые үйлэдбэри... ...аха арга боломжын бии бай... ушарта зургаа дахин үсөөн ... хэрэгтэй болохо байна. ... үйлэдбэриин гаргашануу... ... тухай хороогдохо болоно.

... ондоо жэшээ абаад үзэе. Энэ ... манай оронд 84 миллионһоо ... тонно булад хайлуулагдаха ... шанар һайжаруулха, ... хэмжүүр соонь хэгдэһэн прокат, ... амжалтатай һайн бусадшье про... ...аар гаргадаг болохо шухала, ... адли хэмжүүрэй металлһаа ... шанартай зүйлнүүдые олоор бү..., ...үлин гаргаха ажалыень хо... металлай хибэдэһэ бага болго... ...га олдохо байна. Өөлэдэһэгүй... ...шүхэргдэһэн зүйлнүүдые, ал... ... прокадуудые гаргадаг болоһон Ижевскэ заводой һайн дүй дүршэлые Н. С. Хрущев дэмжээ.

Түсэбтэ даалгабаринуудые зохёоходоо, гансал продукци гаргалгые дээшэлүүлгэдэ анхаралаа табингүйгөөр, тэрээнэй шанар һайжаруулха асуудалда гол анхаралаа хандуулха шухала,— гэжэ Н. С. Хрущев заагаа.

Промышленностиин хэдэ хэдэн һалбаринуудта бүтээн гаргагдадаг продукциин шанар һайжаруулха талаар түсэблэлгын, ажахын органуудай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудта нүхэр Н. С. Хрущев тодорхойгоор тогтоо. Бури һайн тракторнуудые, автомобильнуудые, барилгын, харгын машинануудые, станогууд болон түхеэрэлгэнүүдые байгуулха шухала байһан тухай тэрэ хэлээ.

Арадай хэрэглэмжын эд бараанай шанар эрид һайжаруулагдаха, хүнгэн промышленностиин бүтээн гаргадаг зүйлнүүд олошоруулагдаха, тэрэшэлэн эдеэ хоолой промышленностиин гаргадаг зүйлнүүд ехэ болгогдохо зэргэтэй.

Партиин Программаар хараалагдаһанай ёһоор гол шухала даалгабаринууд тушаа түсэб зохёоходоо, ниитын аша туһа хараадаа абажа, бага гаргашатайгаар ехэ аша үрэ туйлаха асуудалда Н. С. Хрущев ехэ анхарал хандуулаа. Энэ зорилгоор фондынуудые, үйлэдбэриин хүсэнүүдые зүбөөр ашаглаһанай, хүдэлмэриин хүсэ, материал ашаггүйгөөр гаргашалгые болюулһанай, үйлэдбэриие нарижуулан һайжаруулһанай, мэргэжүүлгын, хамжан ажаллалгын эгээл һайн аргануудые ехээр хэрэглэдэг болоһоной ашаар ажаллажа байһан предприятинуудай продукци гаргалгые улам дээшэлүүлхээр хараалха хэрэгтэй.

Барилгын болзор эрид хорооһоной, проектнэ хүдэлмэринүүдые һайжаруулһанай, шэнэ предприятинууд болон барилгануудые бүри түргөөр ашагладаг болоһоной, барилгын үнэ сэнгые, капитальна барилгануудта һомологдоһон мүнгэ алмаһанай, барилгын хүдэлмэринүүдэй, илангаяа гоёолтын хүдэлмэринүүдэй, шанар һайжаруулһанай ашаар капитальна барилгануудта һомологдоһон мүнгэ зөөри бүри ашаг олзотойгоор хэрэглэдэг болохо шухала.

Проект зохёохо, түхеэрэлгэнүүдые бүтээхэ, захигшадтань хүргэхэ, тэрээниие хабсаргаха, хүдэлгэхэ, шэнэ предприятинуудые барижа ашаглаха эдэ бүхы асуудалнуудые нэгэн доро сугтань шиидхэнгүйгөөр мүнөө үеын промышленна барилга хэхын аргагүй юм. Хүсэ ба зөөри олон тоото барилгануудта тарааха, шэнэ предприятинуудые ашаглалгые удаарүулха заншалтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй. Ямар нэгэн предприятинуудые дүрбэ-табан жэл соо баряад, удаань 3—4 жэл соо хүсэндэнь оруулха ябадалые бидэнэр саашадаа тэсэжэ шадахагүй байнабди. Энээн дээрэһээ боложо, капитальна барилгада һомологдоһон мүнгэ зөөри һөөргэнь бусаалга олон жэлээр хойшолуулагдана, тиимэһээ гүрэмнай хэрэгтэй продукцияа абанагүй.

Байрын гэрнүүдые барилгын шанар һайжаруулха, байрануудые таатай зохидоор түсэблэхэ, досоо талыень һайнаар гоёохо, эгээл үлэмжэ һайн типовой проект хэрэглэн, һургуули, больницануудые, культурно-ажаһуудалай барилгануудые олоор бариха шухала гэжэ Н. С. Хрущев тэмдэглэв. Архитектурна талаарнь хэтэрхы ехээр гоёохо ябадалые болюулха хэрэгтэй гэжэ заагдаһан байна. Ехэ мэргэжэлтэй саг үргэлжын барилгашадые, илангаяа гоёолтын хүдэлмэринүүдые хэдэг хүнүүдые, эмхидхэн бүридхэһэнэй ашаар лэ барилгын шанар һайжаруулха асуудал шиидхэжэ болохо юм гэжэ тэрэ заагаа. Болбосон түхэлтэй байрануудаар хүн зониие улам һайнаар хангадаг болохын тула байрын гэрнүүдые барилгада ажалшадые олоор хабаадуулжа, тэдээниие хамжан ажаллуулдаг болгохо.

Бага гаргашатайгаар аад, эгээл ехэ ашаг үрэ туйлахын тула ороной-нгоо материальна, ажалай, финансова бүхы арга боломжонуудые, байгаалиин баялигые һайнаар ашаглаха, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые зүбөөр хубаарилан табиха, экономическа томо районуудай ажахынуудые үргэлжэ дээрэнь хүгжөөхэ, районууд хоорондын харилсаануудые бүри һайжаруулха хэрэгтэй.

Ажалай бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха, социалис үйлэдбэрилгые саашадань улам хүгжөөхын, совет арадай ажана байдал дам саашань һайжаруулхын тула нөөсэеэ дээшэлүүлхэ асуудалда гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Хариин гүрэнүүдтэй, илангаяа экономическа туһаламжа үзүүлхэ Совпедэй гэшүүн гүрэнүүдтэй, гадаадын худалдаа наймаагаа, экономическа харилсаагаа үргэдхэхэ, эд бараа газаашань наймаалха, худалдан абаха ябадалые һайжаруулха асуудалнуудые холын хараата шэнэ түсэб дотороо тодорхойлхо шухала. Тиимэһээ холын хараата шэнэ түсэб үйлэдбэриие улам ашагтай болгохо хэрэгтэ зорюулагдаха зэргэтэй.

Арадай ажахые хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёоходоо, имагтал эб найрамдалай хангагдаад байһан сагта түсэбнай амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ гэжэ бидэнэр хододоо һанажа ябаха зэргэтэйбди. Манай арад, дэлхэйн бүхы ажалшад эб найрамдалай түлөө, дэлхэйн термоядерна дай һүжэрөөлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэнэ. Тиимэһээ бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха зорилгоор оронойнгоо хамтаалхы хүсэ шадал саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ гээшэ манай саг үргэлжын анхарал хандуулха зэргэтэй.

Холын хараата түсэбые эгээл таатай зохид болзороор зохёохо асуудалда нүхэр Н. С. Хрущев саашань тогтоо. Манай ажахын хүгжэлтын дүй дүршэл шэнжэлэн харуулха зуураа, Н. С. Хрущев иигэжэ зааһан байна: манай ороной экономикын мүнөө үеын хэмжээе хараадаа абажа, арадай ажахые хүгжөөхэ түсэбые удаан болзороор зохёоходо эгээл ашагтай һайн байна. энэнь үйлэдбэриин арга боломжонуудые бүри һайнаар ашаглаха, наука, техникын туйлалтануудые хүсэдөөр хэрэглэхэ, түрүү һалбаринууд болон үйлэдбэринүүдые бүлюу һайнаар хүгжөөхэ, предприяти бүхэндэ холын хараатайгаар ажаллаха арга олгохо болоно.

Түсэблэлгые нарижуулан һайжаруулгаар, холын хараанай, мүн богони болзорой түсэбүүдые бүри удаан болзороор — долоон жэлээр, хоёр жэлээр зохёолгоор һүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэдэг хэмжээ ябуулганууд зүб байһанаа гэршэлэн харуулаа. Мүнөөнэй долоон жэлэй түсэбэй дүүргэгдэһэнэй һүүлээр, 15 жэлэй саг үлэхэ, тэрэ үе соо, партиин Программаар хараалагдаһанай ёһоор, коммунизмын материально-техническа үндэһэ һуури байгуулагдаха байна. Арадай ажахые хүгжөөхэ холын хараанай шэнэ түсэб бүри удаан болзороор зохёобол зүйтэй.

Предприятинуудай, барилгануудай, колхозууд болон совхозуудай, научна, проектнэ организацинуудай, совнархозууд, министерствэнүүд болон зургаануудай коллективүүд энэ долоон жэлһээ саашанхи үе соо арадай ажахы хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёохо үедөө эдэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тула үйлэдбэреэ хүгжөөхэ, нарижуулан һайжаруулха шэнэ арга боломжонуудые элирүүлхэ бэзэ гэжэ найдажа байһанаа Н. С. Хрущев мэдүүлээ.

Энэ жэлэй, долоон жэлэй даалгабаринуудые бүхыдэнь амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал хангаха гээшэ партийна, советскэ, ажахын, профсоюзна, комсомолой организацинуудай зорилгонь мүн болоно гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ. Энэ зорилгын шиидхэгдэбэл, удаадахи түсэб дүүргэлгын үедэ экономикоёо хүгжөөхэ бата бэхи һуури табигдаха болоно.

* * *

Зохихо багсаамжануудые хараалхыень, холын хараата шэнэ түсэбэй эгээл таатай болзор тухай, СССР-эй арадай ажахы хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд тухай дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ оруулхыень СССР-эй Госпланда КПСС-эй ЦК-гай Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет даалгаа.

Профсоюзай ажабайдал

ҮЙЛЭДБЭРИТЭЙ НЯГТА ХОЛБООТОЙГООР...

... үйлэдбэриин управлениин ...гой совхоз республикын томо... ажахынуудай нэгэн болодог. ... профсоюзай хүдэлмэришэнэй ... хүн зоноо коммунис ёһоор ...үүлхэ, тэдэнэй дунда социа... мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ...гдаһан түсэб, абаһан социа... уялгаяа дүүргэхэ хэрэгтэнь ехээр ...дог. Хүдэлмэришэнэй комитет ...һөө бүридэдэг, комитедэй гэ... бүхэн түс түстаа даабаритай. ... һайса мэдэдэг, тэрээндээ ... сэдьхэлһээ хандадаг Гарма Сан...вич Одоев энэ комитедые хү...рилнэ.

...совхозой үйлэдбэриин шиидхэхы ...үүдтэ 7 местком бии болгог... Хүдэлмэришэнэй болон нюта... комитедүүд ажал хүдэлмэреэ түс... түсэбэй ёһоор эмхидхэдэг. Тии... ажалайнь түсэб совхозой ди..., партийна комитет болон сель... хүдэлмэриин түсэбтэй нягта ...тойгоор табигдадаг юм.

...дэлмэришэнэй комитет, тэрэнэй ...д профсоюзай дотоодын хүдэл... һайжаруулхын түлөө ехэ орол... гаргадаг. Байгша оной үнгэр... 8 һара соо хүдэлмэришэд болон ...гшадай хамтын суглаа һара ... үнгэргэжэ, тэндэ ажахын шуха... асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн. ...совхозой 3-дахи фермын нүхэр ...уевай хүтэлбэрилдэг местком ... хүдэлнэ. Байгша ондо энэ ... олохон хүдэлмэришэд проф... гэшүүндэ абтаһан, жэлэй тү... хахадта профсоюзай түлбэ... түлүүлхэ түсэб 179 процент ...гдэһэн.

...профсоюзай хүдэлмэришэнэй бо... нютагай комитедүүд ажахын ...үүдтэ анхаралаа ехээр хан...даг боложо, гүрэнэй түсэб болон ... социалис уялгануудаа дүүр... хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй хүсэ ...лые элсүүлхын түлөө ехээр ...оо. Энээнэй ашаар совхозой ... малшад абаһан социалис уял... ...амжалтатайгаар дүүргээ.

... совхозой профсоюзай организа... хүдэлмэришэдэйнгөө дунда коммунис ажалай түлөө мүрысөө һайнаар эмхидхэнэ. Мүнөө энэ ажахын 24 коллектив, 104 хүдэлмэришэн коммунис ажалай коллектив болон ударнигай хүндэтэ нэрэ солын түлөө тэмсэжэ байнхай. Тэдэнэй олонхинь бүтээсэ ехэтэй ажалай ульгэр жэшээ харуулна, ажал хүдэлмэридөө үүсхэл гаргажа, оролдосотойгоор хандана. Совхозой түб һууринай, һүнэй гурбадахи фермын һаалишад коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Һү һааха, гүрэндэ тушааха түсэбөө эдэнэр һара бүхэндэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Эндэхи хонишод эрхим ажалаараа суурхаһаар үнинэй. Нүхэр Л. Содбоевой хүтэлбэрилдэг хонишодой бригадынхид байгша ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 84 хурьга, нүхэр Н. Мункуевай бригада 82 хурьга абажа түлжүүлээ.

Совхозой дирекци, партийна болон хүдэлмэришэнэй комитедүүд ажал хүдэлмэридөө илалта туйладаг түрүүшүүлые материальна болон моральна талаар урмашуулха хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг. Түрүү хүдэлмэришэдэй фотозурагууд Хүндэлэлэй самбарта гаргагдадаг, тэдэнэр Хүндэлэлэй грамотаар, үнэтэ юумэеэр шагнагдадаг. Энэ жэлдэ 7 һаалишан, 9 механизатор, 8 хонишон, 3 бусад хүдэлмэришэн үнэтэ шанда хүртэһэн байна. Мүн 5 хүдэлмэришэн манай ороной ниислэл хото Москва ошожо, Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ хараха путёвкоор урмашуулагдаһан.

Гэхэтэй хамта, совхозой хүдэлмэришэнэй, нютагай комитедүүд соёл сурталай эмхи зургаануудай хүдэлмэриие биратай һайнаар хүтэлбэрилжэ шадаагүй байһаар. Тэдэнэй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Жэшээлхэдэ, совхозой түб һууринай профсоюзна библиотекэ тон муугаар хүдэлнэ. Жэл соо энэ библиотекын хүдэлмэрилэгшэ 3 дахин һэлгэгдэһэн байна. Боцы, Нуга нютагуудтахи клубууд соёл сурталай ёһотой гуламта боложо шадаагүй байһаар.

П. ХАЛТАНОВ.

Үндэр саханууд Улаан-Үдэ тээшэ алхална

Транссибирскэ ехэ замые зуб..., хада хангилнуудые, намаг ...ие дамжан, Эрхүүһээ Улаан-Үдэ хүрэтэр электрын ехэ элшэ ...еэ асарха 40 метр үндэр булад ...ханууд Буряадай газар дээрэ, Сэлэнгэ мүрэндэ тулажа ерээд, 20 ...метрэй хараанда һүүлшынгээ ...» хэхээ байна.

Мүнөөдэр энэ линиин барилгашад Сэлэнгын баруун бэедэ булад сахануудые бодхоожо эхилээ. Улаан-Үдын оршондо 220 киловольтын подстанци тодхогдожо байнхай. Энэ станци болзорһоо урид — Агууехэ Октябриин 47 жэлэй ой болотор ашаглалгада оруулагдаха юм.

(ТАСС).

ОЧЕРК

ТАМЫН ОЁОРҺОО БУСАГША

Энэ хүн тухай һайнаар мэдэжэ абахань ехэл гайтайшаг байгаа. Өөртэйнь уулзахадашье, мүртэй юумэ өөр тухайгаа хөөрэжэ үгэбэгүй. Тэрээнтэй суг ябаһан хүнүүдэй хөөрөөн, тэдэнэй бэшэгүүд дээрэһээ энэ хүнэй ямар байһаниинь элирээ һэн.

...Дайнай улаан дүлөөр сорьбхилһон, улаан шуһаар адхарһан тэрэ һүрөөтэй жэлнүүдые хэн мартахаб даа! Могилёвско областиин зүүн захын Кричев гэжэ город шадар тогтоһон тамын орон—концлагерь тухай олоншье хүнүүд мэдэхэгүй ёһотой. Плендэ ороһон хүнүүдые фашистнууд тэрэ лагерьта туужа асарба. Хүл дээрээ арайшье гэжэ зогсожо байһан хүнүүдые буугай хүрзөөр гамгүй буулган, немец солдадууд ганиралдана. Харгын хажуугаар һунаһан хуушан огород тээшэ үлэн хооһон хүнүүдэй даб тэлдээшэдыень буудаад лэ унагаана. Үгышье һаа, ябажа шадахаяа болиһон хүнүүдэй гээгдэхэлээр, тэндэнь хороогоодхино. Кричевэй лагерьта асарагдаһан хүнүүдэй ехэнхинь үбшэн, бөөһэ хюурһанда баригдашанхай. Тиибэшье лагерьта өөрын «госпиталь» бии боложо. Плендэ абтаһан совет эмшэлэгшэд Алексей Петрович Макаров, Семён Алтаев, Сергей Чистихин, Владимир Киселёв болон бусад энэ «госпиталиие» өөһэдынгөө хүсөөр эмхидхээ. Эдэ эмшэлэгшэд нютагай зониие аргалжа, түлөөһыень эдеэ хоолоор, шархэ уяха бүдэй таһархайгаар һэлгэжэ абадаг һэн. Иигэжэ энэ «госпитальдо» хэдэн зуун хүн абарагдаа гээшэб! Кричевэй үхэлэй лагериин тамаһаа бусагшадай, амиды гарагшадай эдэ эмшэлэгшэдтэ бэшэһэн хэдэн зуун бэшэгүүд, баясхалан хүргэһэн тэмдэгүүд энээниие гэршэлнэ. Эмшэлэгшэ Семён Алтаев...

Һаяхан плендэ абтаһан совет лётчигто залуу эмшэлэгшэ Семён Алтаев операци хэбэ. Хирургын зэбсэгшье гэжэ нэгэ заахан юрын донгорог, хэдэн галдагдаһан шабын түмэр... Эмдомшье гэжэ үгы шахуу һааб даа. Теэд хайшаншье гэжэ һаань, өөһэдынгөө хүнүүдые үхэлһөө абарха хэрэгтэй ха юм. Нэгэтэ тэрэ операци хүүлэһэн лётчик тээ һэнэгтэйхэн бохоло олоороо, һолоомо дэбдиһэн палата соoһоо Семён Алтаевта хоротойгоор хашхарба:

—Ши, буряад яһанай гүш? Комсомол ёһотойш! Танай яһатанда Совет засаг бүхы юумэ үгөө. Теэд ши юу хэжэ байнабши? Плендэ ороһон аад, үшөө бидэниие аргалхаш. Юунэй түлөө? Гитлертэ богоол болтохоёо гү?.. Юунэй түлөө тангаригаа үгэһэн хүмши?!.

Үүдэндэ эмшэлэгшэдшье бии боложо, үбшэнтэд толгойгоо үргэбэ. Бултадаа гайхангяар лётчик тээшэ харашанхай.

—Тиимэ. Би комсомол, совет эмшэлэгшэб,—гэһэн Семён Алтаевай намдуухан үгэнүүд зэдэлбэ. — Би буряадби. Ганса манай буряад арадта бэшэ, манай ороной бүлтэ арадта Совет засаг бүхы юумэ үгөө. Ши нэгэн талаараа зүбши, би шамдал адляар фашистнуудые буудаагүйб, шархатаршадые эмшэлээб. Буу барья һаа, хүнһөө дутахагүйб гэжэ һананам. Фашистнууд госпиталь соогоо операци хэжэ байхадам, намайе плендэ абаа һэн. Москвагай медицинскэ хоёрдохи институт дүүргээд, диплом абажа байхадаа, манай хүнүүдэй элүүр энхые ямаршье эрхэ байдалда хамгаалалсахаб, эмшэлхэб гэжэ тангаригаа үгөө һэм. Танай плендэ ороһондо би зэмэтэй бэшэб...

Алтаев ойро зуура абяагүй болобо. Тойроод хон жэн. Сеня дахин абьяастайгаар эхилбэ:

— Шиниин, хүндэтэ нүхэрэй, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байһан һаа, ехэл һайн гээшэ. Зүрхэтэй, баатар хүн лэ һаа, һайн боломсоороо өөһэдынхид тээшээ тэгүүлхэш. Тэрьелнэ гүш, яанаш? Энэ хажуугаарнай Москва ошоһон шоссе гарана. Ши үшөө Эхэ орондоо хэрэгтэйлши, тиимэл хадаа аргалнабди.

Семён Алтаев эгсээр эрьелдээд, палата соoһоо гарашаба. Алексей Петрович Макаров үүдэндэ уулзаад, гарыень шангаар адхаа һэн. Палата соошье арсалдаан эхилшэбэ. Лётчик дээрэ хараал шэрээлшье адхарба даа:

— Ши тансаараа ехэл зүрхэтэй, бараг хүн юм гүш? Докторые юундэ урбагшада тоолобош? Мэдэнэ гүш? Эдэшни бидэниие эдеэлүүлнэ, аргална, абарна. Мэдэнэ гүш? Эндэ хэды олон командир, политхүдэлмэрилэгшэд аргалуулааб? Олонхинь фронт дабажа, өөһэдынхидтөө ошоо, үгышье һаа, ойдо партизануудта арилна. Совет информбюрогой мэдээсэл хэн бидэндэ дуулгана гэжэ һананаш? Эдэл доктор Алтаев, Алексей Петрович Макаров, бэшэшье эмшэлэгшэд дуулгана бэшэ аал? Эдэгэһэн хойношни харуужабди, хэр байгша аабши.

Нэгэ наһажаал хүн шэрүүдэжэ:

— Залуу хүн, та, гансаараа Эхэ орондоо дуратайб, тэрэнэйнгээ түлөө дайлалдааб гэжэ бү һанагты. Бу һүхирэгты. Эндэ тагнуулай газар бэшэ. Эмшэлэгшэ Алтаевһаа хүлисэл гуйгты.

Энэ арсалдаан тухай дуулаад, мэдээд байхадаа, эмшэлэгшэ Семён Алтаевтай уулзаха гэһэн хүсэл эжэлүүдгүй түрөө һэн. Кричев город шадарай хүнүүдһээ асуухада, совет сэрэгэй ерэхын урда тээ фашистнууд совет эмшэлэгшэдые үгы хээ гэжэ хэлсээ бэлэй. Тиихэдэ эмшэлэгшэ Макаровай адрес намда эли байгаа. Һүүлэй һүүлдэ Ессентуки городһоо бэшэг ерэхэдээ, Семён Алтаев Москвада Боткиной больницада хүдэлнэ гэжэ элирбэ.

Мүн Улаан Армиин хуушанай командир Виктор Маркович Томников яажа плендэ ябаһанаа, эмшэлэгшэ Семён Алтаевтай концлагерьнуудта хэдэ дахин уулзаһанаа, сугтаашье байһанаа дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн, хорёод хуудаһатай бэшэгые эльгээбэ.

...Ёһотойл тамын оёор тэндэ тиихэдэ байгаа. Эмшэлэгшэ Алтаев гансашье лагерьта зобоогүй, хэдэн газарнуудта эльгээгдэһэн, туулагдаһан юм. Гансахан Кричев город шадар байһан лагерьтахи ажабайдалыень дуулахадаа, гайхалаа барамаар...

Лагерь дээгүүр бөөн хара үүлэнүүд нүүнэ. Үглөөнһөө эхилээд хүйтэн гээшэнь. Һангирхай хубсаһатай пленнигүүд газаа гарахадал гэхэдээ һабигад лэ гээд, дааранд орхино. Энэ удэшэ лагерь дээгүүр хонгёо дуун зэдэлшэбэ. Хэнэйшьеб шадамар ударидалга доро энэ һүрөөтэ хоор наяржал, наяржал байба. Дуунай дүүрэмсээр хэдэн зуун хүнүүд хадхуууртай шабын түмэр хорёо тээшэ гүйлдэшоо һэн Нилээд олониинь фашистнуудай һомонһоо унаашье һаа, олонхинь тэрьелжэ ябашоо бэлэй. Энэ удаашаа Семён Алтаев «госпиталь» соогоо шанаагаа тулан, удаан һууба.

Юун гэһэн муухай дайсад гээшэб! Уур сухал багтанагүй. Иимэ зоболонгые хүн гээшэ үзэдэг ха юм. Сениин нюдэнэй урда түрэл нютаг, Усть-Орда, Толодой тосхонойнь гэрнүүд харагдахадал гэнэ. Бага наһан.. Эрхүүгэй техникум... Тиигээд Москва, дээдэ һургуули.. Һаял дүүргэжэ байхадань, энэ муухай дайн. Шуһа мяхан, түмэр түдэгэ, шорой, модон, үбһэ ногооной хүдхаршаһан дайда.. Дайн! Дайн! Улаан Арми хэзээшье ерэхэ. Москва шадар фашистнууд бута сохигдоо гэһэн мэдээсэлые үбшэнтэндэ дуулгаха байна гээд бодохын тэндэ үүдээр нэгэ хүн бултагашаба. Хэбэрынь гестапын табиһан тагнуулшан хэбэртэй. Үбшэнтэнһөө партизанууд тухай асуусагаана. Энээниие харaһан Семён Алтаев сухалтайгаар:

—Нохой газари! Эндэ юу хэнэш? Немец засагай урдаһаа хүнүүдые түхиржа байна гүш? Али партизанууд тээшэ ошохо харгы бэдэрнэ гүш? Мэнэ шамайе тушаажархихаб!

Тагнуулшаншье арилшаба.

—Үхэһэн муухай урбагша!—гэһэн хараал хойноһоонь зэдэлбэ.

Гестапо үнихэнһөөл хойшо залуу эмшэниие хараада абанхай. Удангүй Алтаев ондоо тээшээ эльгээгдээ бэлэй. Бобруйска лагерь. Һүүлдэнь Минск, Ригэ... Хэдэ дахин үхэлэй үүдэндэ зогсоо. Эгээл һүүлдэ муухай гэгшын лагерь Франкфуртда (Одер мүрэн дээрэ) дайралдаһан. 1943 оной август һарада Берлинһээ холо бэшэ оршоһон Зорау гэжэ лагерьта тудаһан байха юм.

Зорау гэжэ лагерьта зэрлиг арьяатан шэнги зондерфюрер Краузе, лагериин комендант — урбагша Николай Иванов гэгшэд хэды олон совет хүнүүдэй ами таһалаа гээшэб! Эдэнэр кабинет соогоо хүнүүдые асараад, зэрлигээр сохин, хүлөөрөө дэбһэжэ байгаад аашалалдадаг һэн.

Эндэ врач Алтаев эмшэлэгшэ болоо. Томниковой хөөрөөгөөр, Алтаев пленнигүүдэй эгээл дуратай хүниинь, нүхэрынь байһан. Нэгжүүлэй болохоёо байһые урдшалан дуулгадаг, немец хэлэ һайн мэдэдэг энэ эмшэн немец газетэнүүдые нюусаар лагерьта асардаг һэн. Һүүлдэнь француз хэлэ эндээ шудалжа эхилээ тиихэдээ француз пленнигүүдһээ тэдэнэй газетэ абажа, хүнүүдтээ һүүлшын һонин, Улаан Армиин дабшалта тухай хөөрэжэ үгэхэ. Хэды олон хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ иигэжэ этигэл найдалай мэдэрэл түрүүлээ гээшэб! Хэды олон хүнүүд зоригоо хухарангүй, энэ лагериин тамые тэсэн гараа гээшэб! Иигэжэ Алтаевай кабинет лагерь соогоо «штаб», «түсхай таһаг» гэжэ нэрэтэй болоһон юм.

Семён Васильевич хэды олон хүнүүдэй ами наһа энэ Зорау лагерьта байхадаа абараа гээшэб? Һүни орой, үглөөгүүр үүрээршье хүн гэжэ танигдахаар бэшэ болотороо сохюулшаһан, шархаташаһан хүнүүдые асарха. Залуу эмшэлэгшэ тэдэнтэй бүхэли һүниндөө носолдохо, операци хэхэ, аргалха. Нэгэтэ үрөөһэн мүсэ, мүрөө бута буудуулшаһан хүниие асарба. Немец эмшэлэгшэд хүн болохоёо болёо, абаашажа хаягты саашань гэһэн захиралта үгөө. Хүндөөр шархатаһан тэрэ хүниие Алтаевта асарба. Хирургда операци хэхэ зэр зэбсэгшье ахир һааб даа. Гансал донгорог, хэмэл хэдэн хабшуур... Нилээд удаан Алтаев тэрэ шархатаһан хүн дээрэ тонгойбо. Хүлэршэһэн духаяа аршахадань, тойроод байһан хүнүүдынь операци дүүрэбэ гэжэл ойлгоо һэн. Һүүлдэнь немец хирургнууд гайхалсаһан гэхэ, юундэб гэхэдэ, тэрэ хүн эдэгээд, гараараа юушье хэдэг болоһон.

Зүүн зүгһөө буунуудай наяраан, нэжэгэнэһэн абяанай дүтэлхэ бүри лагерьшье шуугаатай болоо һэн. Ябажа шадаха, ябажа шадахагүй хүнүүдые илгагты гэһэн захиралтын буухада, Алтаев хүнүүдые илгажа орoo. Ямар ехэ зориг, баатаршалга хэрэгтэй гээшэб! Һайн ябажашье шадаха хэды олон хүнүүд үбшэлһэн гэгдээд лагерьта үлөөгдөө! Үсөөхэн лэ хүнүүдые фашистнууд туужа абаашаба. Удангүй Зорау лагерьшье сүлөөлэгдэжэ, эрхэ сүлөөшье мандаа һэн.

Иигэжэ Байгалай эрьеын хүбүүн энэ шэрүүн шалгалта эрэлхэгээр дабажа, Эхэ орон, арад зондоо үнэн сэхэ байһанаа харуулаа һэн.

Мүнөө Семён Васильевич Алтаев таби наһатай болохонь.

Амжалта, элүүр энхые хүсэе Семён Васильевичта!

М. МЕЛЬНИКОВ,
СССР-эй Журналистнуудай союзай гэшүүн.

Энээнии залуушуулнай мэдэг лэ!

...ые холижо, һолоомо буйлуулха зүйтэй гэжэ Саратовай зоо...ерина институт һайшаан... Центнер тэжээл бү... 1,5 килограмм избёосхо, мүн ... хэмжээнэй каустическа со... хэрэглэнэ. Эдэнь 100 литр уһан... шэнгэрүүлэгдэхэ зэргэтэй. Һолоомоёо силосэй траншейнүүдтэ, ... дээрэхи обоохойнуудта 40—50 сантиметр зузаанаар ябта..., шэнгэрүүлэгдэһэн из... каустическа содо хоё... дээрэһээнь хэжэ буйлуул... Дэбтээгдэһэн һолоомые трак... үлтилөөд, шоройгоор хуша... һолоомо иимэ аргаар буй..., удаан болзороор хада... болохо юм.

...һолоомоной шэмэ дээшэлүүлхын ...ла аммиагтай уһан амжалтатай... хэрэглэгдэнэ. Иимэ уһан бү... тэжээлые шэнгэсэ ехэтэй ...охо зуураа, протеинээр эл... Аммиагтай уһанда дэб...һэн килограмм һолоомон ... 20—25 грамм шэнгэсэтэй ..., юрын һолоомон соо 6—... грамм бии байдаг юм.

...рилэгдэһэн һолоомондо ам...тай уһа адхажа буйлуулхада ... һайн гэжэ шэнжэлэлгэнүүд ... элирүүлэгдээ. Буйлуул... хүрэтэр аммиагай агаарта ...гүйнь тула түсхай хушал... түхеэрхэ хэрэгтэй. Хушалтые ...массова плёнкоор хэхэдэ ..., үгышье һаа — нимгэн пластмассаар бүрхөөгдэһэн хямда сэнтэй (юумэ багсалдаг) бүдөөр хэхэдэ бүришье һайн. Олифа шэнгээгдэһэн бүд аммиак табидаггүй, бусадшье материалнуудые хэрэглэжэ болохо юм.

Һүри хушахынгаа урда тээ дээрэнь түмэр перфорированна соргонуудые тодходог. Тэрэнэй юрэнхы хэмжүүрын аммиагтай уһа хэрэгтэй соонь дамжуулхаар байха зэргэтэй. Һүриеэ соргонуудтайнь хушаһанайнгаа һүүлээр РЖ-1,7, мүн ондоошье цистернэдэ шланг холбоод, һолоомо руугаа аммиагтай уһа бүлэжэ эхилнэ. Тиихэдэнь аммиагтай уһан һүри соо ехээр нэбтэрэн шэнтэнэ. Һүри хушаха зүйлнүүдэй үгы һаань — аммиагтай уһаар һолоомо буйлуулха ажалые нүхэндэ гү, али таһалгануудтай траншейнүүдтэ хэжэ болохо юм.

Ханалагдаһан траншейн таһалгануудта һолоомо хэжэ жэлэдэг. Үзүүртээ түмэртэй шлангаар (тэрэнь һолоомондо 25—20 сантиметр гүнзэгыдэ нэбтэрэн орохо зэргэтэй) хэдэн газар аммиагтай уһа хэнэ. Удаа тээнь һолоомоёо дээрэһээнь гү, али толёор, резинээр, хии табихагүй модон хабтагайгаар, аммиагай дэгдэн хөөрэхэгүй бусадшье материалнуудаар хушадаг.

Буйлуулагдаһан һолоомо нүхэ, траншейнүүдһээ гаргаха хүдэлмэри онсоһожоруулха хэрэгтэй. Траншейһээ һолоомо гаргахын тула тросоор гү, али аргамжаар (багахан гүльмэдэл адляар) хэгдэһэн сеткэ (шүүр) хэрэглэхэдэ болохо. Тиимэ сеткые траншейн оёорто нэгэ хажууһаань нүтөө хажуу хүрэтэр дэлгэдэг.

Һүриеэ задалһанай, үгышье һаа, һолоомоёо малтажа гаргаһанай һүүлээр үлүү аммиагай дэгдэжэ һалхитатарын байлгаха шухала. Һүриингөө, мүн обоолоотой һолоомоной ехэ багыень, тэрэшэлэн сагай уларилые хараада абажа, буйлуулагдаһан һолоомоёо 2-һоо 10 час хүрэтэр, дээшэшье саг соо байлгажа болохо. Аммиагай үнэрэй үгы боломсоорнь, буйлуулагдаһан һолоомоёо малда эдюулжэ болохо байна.

Ямар нэгэн щелочиин зүйл хэрэглэхэдээ, бэеэ хамгаалха гурим наринаар сахиха хэрэгтэй.

КУКУРУЗЫН БУУРСАГАЙ ЭШЭНҮҮДЫЕ БУЙЛУУЛГА

Малда буригүй, ужөөгүй, шанар һайнтай эшэнүүдые үгэхэ шухала. Эшэнүүдые малда эдюулхынгээ урда тээ ДКУ-м, РДБ гэжэ дробилкануудта, бүдүүн тэжээл жэжэлдэг бусадшье машинануудта 6—12 миллиметр хүрэтэр үлтилхэ хэрэгтэй.

Жэжэ болгогдоһон эшэнүүдтэ тэжээлэй шэнгэрүүлэгдэһэн патока хэжэ амта оруулаад, дээрэнь жом гү, али силос хэжэ худхабал, бүри һайн байдаг. 3—4 литр уһанда 1 кг. патока хэбэл зүйтэй. Хэрбээ ажахыда тэжээлэй патокын үгы байгаа һаань, силостэй гү, али жомтой холигдоһон эшэнүүдээ жэжэ болгогдоһон саахарай свёклоор амтаруулха.

Кукурузын буурсагай эшэнүүдые бэлдэжэ, малда эдюулхэ талаар Харьковай областиин Коминтерный нэрэмжэтэ совхозой хэрэглэдэг аргые олон ажахынуудта дурадхамаар. Эдэ ажахынхид хэршэгдэһэн эшэнүүдые түсхай хайрсагуудта хэһэнэйнгээ удаа мочевинэтэй холигдоһон патокын уһанда дэбтээдэг. Шэнгэн тэжээлээ һайса худхаад, хэдэн час соо байлгаха. Энэ үе соо тэжээл һайса дэбтэжэ хүбхыдэг. Малда эдюулхынгээ урда тээ буйлуулагдаһан зүйл дээрээ саахарай свёкло нэмэдэг юм. Мочевинэ гү, али аммиагтай уһа нэмэжэ хэбэл, малай тэжээл соохи протеин дээшэлдэг.

Кукурузын буурсагай эшэнүүдые бодо малда, тугал бүрүүнүүдтэ 6 һаратайһаань, хони хурьгадта — гурба-дүрбэ һаратайһаань, зуун килограмм амидын шэгнүүр бүридэ 1,5—2 килограмм үгэхөөр һайшаагдана.

Бүдүүн тэжээл буйлуулха талаар дээрэ хэлэгдэһэн арга дүршэлнүүдые колхоз, совхозуудта хэрэглэбэл, тэжээл нилээд алмагдаха, мүн малай ашаг шэмэнь дээшэлхэ болоно.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ЖЭШЭЭГЭЭР

Врачнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар түсхай институт—ИСУЛ Советскэ Союзай жэшээгээр 1950 ондо Болгаридa байгуулагдаа һэн. ИСУЛ тогтоһонһоо хойшонхи 14 жэлэй турша соо Болгариин медицинскэ наукын болон дүршэлэй нэгэн ёһоной центр болоһон байна. Республикын бүхы нютагуудай врачнуудай мэргэжэл шадабариие али бүхы талаһаань дээшэлүүлхэ хэрэгтэ методическа туһаламжа үзүүлхэ гээшэ институдай гол зорилго байһан юм. Энэ зорилгоор шухала программанууд институдта бэлэдхэгдэдэг, мэргэжэл дээшэлүүлхэ талаар элдэб курсанууд эмхидхэгдэдэг байгаа. Институдай тогтоһонһоо хойшонхи түрүүшын жэлнүүдтэ иимэ курсануудта жэл бүхэндэ 600—700 врач һурадаг байгаа. Мүнөө 1.300 хүрэтэр хүн һурадаг болоо.

Орон доторхи энэ томохон медицинскэ эмхи зургаануудай багшанар эндокринна үбшэнүүдтэй тэмсэл эмхидхэлгээр, хэрхэ, зүрхэ-һудаһанай үбшэнтэй тэмсэхэ, зүрхэнэй түрэлхи үбшэнүүдые элирүүлжэ аргалха, үхибүүдэй үбшэлэлтэ болон гэзгдэлые үсөөрүүлхын түлөө тэмсэхэ талаар нютаг нютагуудай больницануудта туһалан, бүхы орон дотороо ехэ хүдэлмэри хэнэ. Институдай коллектив 14 жэлэй турша соо ороной элдэб больницануудта 580 гаран һуралсалай курсануудые үнгэргэжэ, хүн зондо мэргэжэл һайнтай медицинскэ туһаламжа нютаг дээрэнь ошожо сэхээр үзүүлдэг байгаа. ИСУЛ-да научно-шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг, медицинын мүнөөнэй хүгжэлтын асуудалнуудаар дэлхэйн медицинскэ наука болон дүршэлэй һүүлшын туйлалтануудай асуудалнуудаар научна сессинүүд, конференцинүүд, хуралдаанууд үнгэргэгдэдэг. Ороной бүхы нютагуудһаа ерэһэн 104.000 гаран үбшэнтэн жэл бүхэндэ эндэ бэеэ үзүүлжэ, заабаринуудые абадаг юм.

Ойрын жэлнүүдтэ болгар врач бүхэн 3—5 жэл болоод лэ ИСУЛ-да ерэжэ, мэргэжэлээ дээшэлүүлдэг болохо. Институдай дэргэдэ ехэ поликлиникэ баригдажа байнхай, тэндэ бүхы орон соoһоо ерэһэн үбшэнтэн аргалуулха юм.

К. ОРЛОВА,
ТАСС-ай корреспондент.
Софи.

ОРОН ДОТОРХИ ЭГЭЭН ТОМО ГОСТИНИЦА

БЕЛГРАД. «Югославия» гэжэ орон доторхи эгээн томо гостиницын барилга Белградта эхилхэнь.

Ниислэлэй шэнэ районда, Дунай мүрэнэй эрье дээрэ энэ байшан бодхогдохо. «Югославия» хоёр ресторантай, кафетэй, үбэлэй саад болон кинозалтай байха юм. Энэ гостиницада нэгэн доро 1100 гаран хүн байжа шадаха юм.

(АПН).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

БЕРЛИН. Республикынгаа байгуулагдаһаар 15 жэлэй ойе ГДР-эй ажалшад ажалай шэнэ амжалтануудаар угтажа байна. Абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа ороной предприятинуудай коллективүүд мэдээсэнэ. Вильгельм Пик (урдын Губен) городһоо иигэжэ мэдээсэнэ: хэмэл утаһанай комбинатда станогууд амжалтатайгаар таарүулан табигдана. Шэнэ цехэй коллектив октябриин эхеэр түрүүшын бүлэг хэмэл утаһа ээрэжэ гаргаха юм.

Эйзенхюттенштадтахи «Ост» гэжэ комбинадай металлургнууд завод соогоо шэнэ рекорд тогтоогоо. Тэдэнэр һарын турша соо 119 мянган тонно эрхим шанартай шэрэм хайлуулжа гаргаа. Эрхим шанартай автопокрышкануудые бүтээжэ гаргадаг мүнөө үеын цех Дрезденэй шиинын заводто ашаглалгада үгтөө.

Ростогой барилгашад ороноо баясуулба: республикын ойн урдуур тэдэнэр 1038 шэнэ квартира ашаглалгада үгөө. Энэ жэлэй 6 һарын турша соо нёлондо жэлэй түрүүшын хахадайхида орходоо зуун квартираар олон байра бариһан байха юм.

(АПН).

РУМЫНИИН ҮХИБҮҮДТЭ — ШЭНЭ ҺУРГУУЛИНУУД

БУХАРЕСТ. Румынида найман жэлэй бүгэдэ ниитын һуралсалда оролго 1964—1965 онуудай һуралсалай жэлдэ түгэсхэгдэхэ юм. 1—8 классуудай һурагшадай тоо 3 миллион тухай хүн болохо. Энэнь дайнай урда тээхи Румыниин эхин болон хүсэд бэшэ дунда һургуулинуудай һурагшадай тоодо орходоо хоёр дахин олон байна.

Республикын үхибүүдтэ зорюулагдажа, 4,5 мянга гаран классна таһагууд нэмэжэ баригдаха. Арадай засагай тогтоһонһоо хойшонхи үе соо орон дотор олон һургуулинууд, библиотекэнүүд баригдаа. Имагтал 1960 онһоо 1963 он хүрэтэр 15.000 гаран классна таһагууд орон дотор ашаглалгада үгтөө. Румыниин архитекторнуудай зохёоһон типовой проектнүүдээр шэнэ һургуулинууд баригдана.

(АПН).

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1964 оной октябриин 4.

АГЫН ҮРГЭН ТАЛАДА

Түмэр замһаа болон автомобильна ехэ харгынуудһаа холо Агын уужам талада Хара-Шэбэр гэжэ тосхон оршодог. Энэ нэрын удхань мүнөө хубиланхай. Агын буряад национальна округой энэ нютагта шэнэ байдал тогтожо, нэрэньшье ондоо удхатай болоо. «Зол жаргал!» гэһэн удхатай болоо. Энэ тосхондо ерэһэн лэ хүн энээниие обёорон ойлгохол байха.

Тосхондохи Кировэй нэрэмжэтэ колхоз округой эгээн томо, баян ажахынуудай нэгэн юм. Энэ ажахы мяха, ноохо, ороохо таряа, һү абадаг юм... Хэдэн арбаад һонирхолтой тоонуудые дурдажа болохо юм: олон миллион түхэригэй олзо доход оруулдаг, хэдэн олон мянган хонин һүрэгтэй, ороохо таряанай үндэр баян ургаса хуряажа абадаг, үнеэн бүриһөө һү ехээр һаадаг.

Тосхон үргэн уужам үйлсэнүүдтэй, аятай зохид гостиница, универмаг, столово, автоматическа телефонно станци. Культурын байшан, хүүгэдэй комбинат болон бусад барилганууд тооложо барахаар бэшэ гэхээр. Шэнээр зөөжэ ерэһэн хүнүүдтэ зорюулагдажа 500 зохид һайн гэрнүүд баригданхай. Колхозой ехэ бүлэ дотор арбан табан ондоо үндэһэ яһанай хүнүүд—буряадууд, ородууд, украинецууд, белорусууд, чувашууд, татарнууд, башкирнууд, чеченицүүд, грузинууд, армянууд хүдэлдэг. Байкальска, Октябрьска, Баргажанай үйлсэнүүдэй хажуугаар Запорожско, Хальмагай үйлсэнүүдэй бии байһаниинь гайхалтай бэшэ.

Колхозой правлениин заседанида ерэхэдэтнай: стол тойрон дээдэ эрдэмтэй гуша гаран мэргэжэлтэд һуужа, ажал хэрэг, түсэбүүд тухайгаа зүбшэл хэжэ ородог. Хүдөөгэй больницада таанадые городойхи шэнгеэр аргалха. Эндэ ерэһэн бэшэгүүдые уншаад үзэгты: тэдээн бүхэн соо колхоздо абаха гүйлтанууд хэгдэһэн байха юм.

Коммунис ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө колхоз тэмсэнэ. Олонациональна энэ бүлэ ехэ һонирхолтойгоор ажаһуудаг, зохёон байгуулхы ажалаа һайнаар эрхилдэг. Түрэл тосхоноо баян, гоё һайхан болгохын түлөө эндэхи хүн бүхэн эрмэлзэдэг юм. Зураг дээрэ: 1. Хара-Шэбэр тосхоной үйлсэнүүдэй нэгэн стреловэ кранай кабина сооһоо ишмээр харагдана. 2. Савченкын бүлэ. Үглөөнэй сайн һүүлээр Алексей гараж ошохо, Ирина һургуулида, Люда басаганиинь хүүгэдэй саадта ошохо юм. 3. Колхозой жара мянган хонидой отарануудай нэгэн. Эрхим хонишон коммунист Рабдан Албажиновай отарада зуун эхэ хонин бүриһөө 113 хурьган абтаһан, хонин бүриһөө дүрбэ үлүүтэй килограмм ноохон хайшалагдаһан байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ХҮНЭЙ ЖИИР ЭРИЛТЭНҮҮДТЭ ГОЛ АНХАРАЛ ХАНДУУЛАГДАНА

Экономическа харилсаагаа үргэдхэхэ

СОФИ, октябриин 2. (ТАСС). Советскэ Союзай арадай ажахые ойрын жэлнүүдтэ хүгжөөхэ түсэб зохёолгын гол шэглэлдэ зорюулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани болоо. Энэ заседани дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые «Советскэ экономикые хүгжөөхэ холын хараата шэнэ түсэб», «Хүнэй материальна болон соёл сурталай хэрэглэмжые хангаха хэрэгтэ гол анхарал хандуулха» гэһэн гаршагуудтайгаар Болгариин мүнөөдэрэй бүхы түбэй газетэнүүд толилһон байна.

Хүнэй улам ургажа байгаа материальна болон соёл сурталай хэрэглэмжые хангаха гээшэ түрүүшын һуурида табигдаха ёһотой. Советскэ Союз мүнөө хүгжэлтынгөө эгээн иимэ шатада ороод байна гэжэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые «Отечествен фронт» гэжэ газета томо үзэгүүдээр илгаруулан толилоо. Шэнэ түсэбэй ёһоор гадаадын худалдаан, хариин оронуудтай, хамагай түрүүндэ Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн оронуудтай экономическа харилсаа холбоон үргэдхэгдэхэ ёһотой гэжэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүдые газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

„Хүнэй хэрэглэмжые түрүүшын һуурида табиха"

ВАРШАВА, октябриин 2. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хамтын заседани дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ Польшын мүнөөдэрэй газетэнүүдэй гол темэнь болоно. «СССР-эй экономикын хүгжэлтын гол шэглэл. Хүн зоной байдалые саашадань һайжаруулха гээшэ шэнэ, холын хараата түсэбэй гол зорилго болоно» гэһэн гаршагтайгаар үгын гол удхые «Трибуна люду» газетэ толилоо.

Энэ үгэ тухай Варшабын бусад газетэнүүд уншагшадтаа дэлгэрэнгыгээр мэдээсээ.

Эли газарнуудта толи...

ПРАГА, октябриин 2. (Т... КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, ...эй Министрнүүдэй Соведэй засе... дээрэ Н. С. Хрущевой хэлэһэн ... Чехословакиин бүхы түбэй га... нүүд эли газарнуудта толилоо.

Советскэ Союзай хүгжэлтын ... бүүд амжалтатайгаар дүүрги... гээд «Руде право» газетэ тэмд... нэ.

Арадай байдал саашадань һай... руулха гээшэ Советскэ Союзай ... жэлтын шэнэ, холын хараата түс... гол зорилгонь болоно.

Бусад оронуудтай, илангаяа ... эй гэшүүн оронуудтай харилсаа ... боо үргэдхэхые Советскэ ... юз эрмэлзэнэ гээд бүхы газет... онсолон тэмдэглэнэ.

Арадай аша туһада

СТОКГОЛЬМ, октябриин 2. (ТАСС). СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ холын хараата түсэб зохёолгодо зорюулагдажа, КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниин болоходо, Н. С. Хрущевой үгэ хэлэһэн тухай Швециин хэблэл мүнөөдэр мэдээсэнэ.

Советскэ Союзай холын хараата түсэб зохёохо тухай Советскэ правительствые толгойлогшо дурадхал оруулаа гээд «Свенска дагбла... газетэ бэшэнэ. Арадай байдал ... һайжаруулха зорилгоор хэрэгл... зүйлнүүдые бүтээжэ гаргадаг ... хын һалбаринууд бүри түргэ... хүгжөөгдэхэ гэжэ дурадхал соо ... раалагданхай гээд газетэ онсо... тэмдэглэнэ. Үйлэдбэриие хүгж... талаар түсэбөөр хараалагдаһан ... жэлэ советскэ промышленность ... ноо жэл үлүүлбэ гээд «Свенска ... бладет» газетэ тэмдэглэнэ.

Гүрэнэй мэдэлдэ абтана

АЛЖИР, октябриин 2. ТАСС-ай корреспондент Е. Попов ингэжэ дамжуулна:

Национально-сүлөөрэлгын дайнай үедэ гү, али тэрэнэй һүүлээр урбагшад, хонжоо наймаашад болон бусадай оложо абаһан зөөри зөөшэ Алжирай бүхы газар дээрэ октябриин 1-һээ гүрэнэй мэдэлдэ абтажа эхилһэн байна. Национальна суглаанай 1963 оной июлиин 8-да баталан абаһан хуулиин ёһоор энэ хэмжээн абтана.

Иимэ этэгээдүүдтэ хамаатай газар, гэр байшангууд, транспортна хэрэгсэлнүүд ажалшадай коллективүүдэй хиналта доро үгтөө. Газар, гэр байра, хүдөө ажахын машина, транспортна хэрэгсэлнүүд гүрэнэй ажахынуудта дамжуулан үгтэхэ.

Энэ хуулиин ёһоор гансахан Медеа департаментда 66 мянган гектар газар, Митиджа районда хэдэн мянган гектар,ороной бусад районуудта нилээд ехэ хэмжээнэй газар гүрэнэй мэдэлдэ абтаһан байна.

Урбагшад болон хонжоо наймаашадай ондоо тээшэнь худалдаһан юумэнүүд мүн лэ гүрэнэй мэдэлдэ абтаха юм.

Эдэ хэмжээнүүдые нютаг нютагуудай олон миллион ажалшад үгаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа гээд Алжирай радио болон хэблэл мэдээсэнэ.

—□●□—

Эквадорто хашалта хэһээлтэ хэгдэнэ

ПАРИЖ, октябриин 2. (ТАСС). Оронойнгоо томо город болохо Уякилда Эквадорой правительство онсо байдал тогтоогоо. Хүнүүд арестовалагдаа. Тэдэнэй дунда урдын президент Камило Понсе Энрикес, либеральна партиин хүтэлбэрилэгшэ Педро Хосе Артета гэгшэд бии. Радиостанцинууд хаагдаа, хэблэлдэ хиналта тогтоогдоо гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Гуаякильһаа мэдээсэнэ.

Шэнэ налог тогтоолгодо эсэргүүсэн бүрүүшаалга мэдүүлһэн үргэн ехэ хүдэлөөе Эквадорой засагаархид шахалта, хэһээлтэ хэжэ дараха һэдэлгэ гаргана.

КАИРАЙ ЗҮБЛӨӨН

КАИР, октябриин 2. (ТАСС). Бүлэглэлнүүдтэ хабаадалгагүй оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй хаамал заседани мүнөө үглөөгүүр Каирай университедтэ болоо. Бүлэглэлнүүдтэ хабаададагүй оронуудай гүрэн түрые (правительствануудые) толгойлогшонорой хоёрдохи конференциин зүбшэхэ зүйлнүүдые тус заседани саашадань хаража үзэхэ байна. Правительствануудые толгойлогшонорой конференци октябриин 5-да эндэ нээгдэхэ юм.

Конгын премьер-министр Чомбе гэгшын конференцидэ хабаадалсалга тухай асуудал гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүбшэн хэлсэхэ тон шухала асуудалнуудай нэгэн бо...

Конференцидэ Чомбе гэгшын баадалсаха ябадалда ондо ондоо намжанууд гарадаг байна. Ю... ви, Индонези, Алжир, Куба ... бусад олон оронууд Чомбе гэгшын баадалгые эрид шууд бүрүүша... юм. Нүгөөдэ бүлэг оронуудын ... маагүйгөөр хандана, гурбадахи ... лэгынь Чомбе гэгшын хабаада... хань шухала гэжэ тоолоно.

Малавидахи байда...

ЛОНДОН, октябриин 2. (ТАСС) Гэгээрэлэй министр байһан Генри Чипембере гэгшын орон соогуураа ябалгые хизаарлаһан захиралта Малавиин премьер-министр Хестингс Банда үсэгэлдэр гаргаа. Бандын правительствын бэелүүлдэг политикые шүүмжэлһэн компаниие гэгээрэлэй министр толгойлһон байгаа бшуу. Форт Джонсон гэжэ өөрынгөө һүнгүүлиин округ сооһоо 4 мильһээ сааша гарахыень Г. Чипембере гэгшэдэ хоригдоһон байха юм. Малавиин солдадуудай рото энэ округто эльгээгдэһэн байна. Малавиин нииислэл Зомба городто һүүлэй үдэрнүүдтэ үймөөн болоһон аад, мүнөө намданхай. Полициин отрядууд, армиин частьнууд городой үйлсэнүүдтэ харуул харана. Гүрэнэй алба хаагшад — африкынхид үсэгэлдэр ажалдаа гараагүй байһан аад, мүнөөдэр эмхи зургаануудтаа бусажа ерээ. Премьер-Министр Х. Банда оронойнгоо түбэй болон хойто талын ... нуудаар аяншалһан зангаараа.

Гадаадын болон дотоодын поли... кын асуудалнуудаар Х. Бандын ... лон тэрэнэй кабинедэй зарим ми... стрнүүдэй хоорондо арсалдаанай ... раһан дээрэһээ Малавидахи бай... шахардуу болоһон байгаа гээд ... тер агентствын корреспондент ме... сэнэ.

БАРНАУЛАЙ „ТЕМП" ҮШӨӨ ХОЁР ОЧКОТОЙ БОЛОО

Россин Федерациин зургаадахи зонын «Б» классай футболистнуудай ээлжээтэ уулзалганууд болобо. Команданууд сооһоо урда мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан Барнаулай «Темп» бүлгэмэй футболистнууд ээлжээтэ наадаяа Томскын «Торпедо» бүлгэмэйхидтэй үнгэргэхэдөө, уулзалгаяа 3:2 тоотойгоор шүүжэ, 41 очкотой болобо. Түрүүшүүлэй удаа 40 очкотой болоһон Омскын «Иртыш» гаранхай. Эдэнэр Новосибирскын футболистнуудые 4:0 тоотойгоор шүүһэн байна. Томскын футболистнуудай шүүгдээшье һаа, түрүү һууриин түлөө наадажа ябаһан команданууд сооһоо гурбадахи һуури эзэлхэ очкотой футболистнууд олдобогүй. Тингэжэ 37 очкотой үлэһэн томскынхид гурбадахи һууридаа үлөө. Дүрбэдэхи һуурида Усть-Каменогорскын «Восток» бүлгэмэй команда гаранхай. Эдэнэр Семипалатинскын футболистнуудые 3:1 тоотойгоор шүүжэ, хамтадань 35 очкотой болоһон. Комсомольск-на-Амуре городойхидто айлшалһан Ангарскын «Старт» талмайнгаа эзэдтэ 2:0 тоотойгоор шүүгдэшоо. Тингэбэшье эдэнэр 34 очкотой болоһон дээрэһээ табадахи һуурида гараһан байна. Комсомольск-на-Амуре городойхид 33 очкотой зургаадахи һуурида гараба. Долоодохи—юһэдэхи һууринуудта Красноярскын «Локомотив», Хабаровск, Владивостогой команданууд гараһан байна. Эдэнэр тус тустаа 32—31 очкотой. Арбадахи һууриие 30 очкотой болоһон Шэтын «Забайкалец» команда эзэлнэ. Манай Улаан-Үдын футболистнууд Владивосток городой «Луч» командада 2:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, 29 очкотой арбан нэгэдэхи һуурида гараба. Удаадахи һууринуудые тус тустаа 28—28 очкотой Благовещенскын «Амур», Рубцовскиин «Торпедо» команданууд эзэлнэ. Кемеровэй «Химик» 27 очкотой 14-дэхи һуури эзэлнэ. Нүгөөдэ—Прокопьевскын «Шахтер», Новосибирскиин «Сибсельмаш» команданууд 26-гаад очкотой арбан таба, арбан зургаадахи һуури эзэлжэ ябана. Һүүлшын хоёр һуурида 25 очкотой Семипалатинскиин «Цементник», 22 очкотой болоһон Эрхүүгэй «Ангара» команданууд гаранхай.

ВДНХ-гай һонин

ТОҺО ГАРГАДАГ ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ

Оронойманай магазинуудта үдэр бүри 2 миллион шахуу килограмм тоһон оруулагдана. Тоһо бүйлүүлжэ гаргалгада һаалишанһаа эхилээд заводой хүдэлмэрилэгшэд хүрэтэр олохон мэргэжэлтэд ажаллана.

Ороной тоһо гаргадаг предприятинуудта долоон жэлэй гансахан табан жэл соо 2500 гаран поточно лини тодхогдонхой. Тэдэнэй нэгэн болохо тоһо болбосоруулан гаргаха бүхы гол хүдэлмэринүүдые гүйсэдөөр оньһожоруулһан лини ВДНХ-гай «һүнэй промышленность» гэһэн павильон соо үргэнөөр харуулагдаба.

Тиимэ лини Киевэй совнархозой Городищенска тоһоной заводто хүдэлнэ. Час бүхэндэ тэрэнэй конвейерһээ 600 килограмм сагаан тоһон гарана. Тоһоной шанар хододоо эрхим.

Линидэ продукциин шанар һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ондоошье шэнэ юумэ бии. Мүүгаар хүдэлдэг байһан центробежнэ насосой орондо дозатор гэжэ вакуумна хөөргэ хоолой (насос) табигдаа. Конструкторнууд тоһо хайрсаг соо хэлгые оньһожоруулаа. Мүнөө ажал ехэтэй энэ хүдэлмэри машинын хүсөөр дүүргэгдэнэ.

Гансахан нэгэ иимэ лини хүдэлгөөд байхада жэл соо 13300 түхэригэй арьбалалта хэгдэхэ байна. Иимэ лини бии болгохо талаар Россин Федерациин, Украинын ССР-эй хэдэ хэдэн научна эмхи зургаанууд болон заводуудай коллективүүд хүдэлнэ.

КОНГО ДЭЭГҮҮР БӨӨГНЭРҺЭН ХАРА ҮҮЛЭН

Эфиопиин ниислэл хото Аддис-Абебэдэ Африкын нэгэдэлэй Организациин онсо яаралтай сесси һаяхан болоһон байна. Конгодо бэрхэшээлтэ байдалай тохёолдоһон дээрэһээ Африкын бэеэ даанхай байдалтай гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд зохихо хэмжээнүүдые зүбшэн хэлсээ. Тингэжэ энэ ороной дотоодын хэрэгтэ хариин гүрэнэй хамаархалгые болюулха ба тэндэһээ хариин хүлһэншэдые бултыень гаргаха тухай резолюци баталан абтаа. Эдэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ талаар комиссии байгуулагдажа, тус комиссии Найробидо хүдэлмэреэ хэжэ оронхой.

НАТО-гой хүтэлбэриин толгойлогшодой Конгодо муухай хэрэг үйлэдэжэ байһан дээрэһээ эрхэ сүлөөтэй болоно байһан Африкын һанаагаа зобожо байһаниинь мэдээжэ юм. Олон жэлдэ ядалан зоболондо нэрбэгдэһэн Конгын газар дээрэ мүнөө бэрхэшээлтэ ушар тохёолдоо.

«ЧОМБЕЙН ХАРА ХЭРЭГҮҮД»

Нюргаар набтархан, домбогор зузаан уралтай, бултэлзэһэн тогтуургүй нюдэтэй хара хүн июниин 23-да Мадридай аэродром дээрэ бууһан гэхэ. Хэдэн минутын үнгэрөөд байхада эндэһээ Брюссель тээшэ зориһон самолёдой зөөлэхэн кресло дээрэ тэрэ хүн налайшанхай ябаа. Тэрэ самолёт соо ябаһан олон хүнүүд тэрэниие господин Моиз Чомбе гээд таниһан байха юм. Конгын арадай түүхын зоболонто дүрбэн жэлэй туршада буржуазна газетэнүүдэй хуудаһануудта Катангын «президентын» портредууд хододо толилогдожо байгаа. Конгын арадай эрэлхэг хүбүүд Патрис Лумумбые харата муухайтаар алаһан хэрэгэй гол үүргэ дүүргэһэн энэ шолмые хэн мэдэхэгүйб?! Тэд Чомботэй нэгэ самолёт соо ниидэжэ ябаһан хүн Баруун Европоор бүхэли жэл соо тэнэһэн политическэ зайгуултай бэшэ, харин Конгын шэнэ премьер-министртэй суг ябанаб гэжэ хаанаһаа мэдэхэ байгааб даа.

Брюссельһээ июниин 26-да Чомбе Леопольдвиль ерээд, правительствые толгойлогшын тушаалда һууһан байна. Эндэһээ «Чомбейн хара хэрэгүүд» дахин эхилээ.

Энэ муухай хэрэгые үүсхэгшэд Америкын ба Бельгиин политигууд болоно. Конгын газар дайдын дүрбэнэй нэгэ хубиие өөһэдынгөө мэдэлдэ абаһан патриодууд-буһалгаашадай ехэ амжалтаһаа айһан США, Бельгидары түргэн хэмжээ абаха гэжэ шиидэһэн. Оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэдтэ шанга сохилто үгэжэ шадахаяа болиһон премьер Адулые тушаалһаань болюулжа, орондонь Чомбейе табиһан ушар хадаа США, Бельгиин империалистнуудай хараалһан хэмжээнэй түрүүшын алхам мүн.

Энэ ороной хүтэлбэрилгын хубилалта американо-бельгийскэ империалистнуудай хабаадалгагүйгөөр үнгэрхэ аргагүй байһан. Урдань Чомбе Бельгиин капиталистнуудай аша туһада алба хэдэг, тиихэдэ Адула—США-да найдан түшэглэдэг бэлэй. Зэд, кобальт, бусад ашагта малтамалнуудайнгаа баялигаар бельгийско-англиииска ба американска ехэ ехэ монополинуудай дунда Конгын булялдаата орон болоһониинь бултанда мэдээжэ гээшэ.

Гэбэшье арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй ушаржа эхилхэдээ, империалистнууд хоорондоо хэды арсалдаатайнуудшье һаа, үгэсэ ойлголсолдожо яданагүй. Бельгиин, Америкын империалистнуудай һанаашалдагай ёһоор национально-сүлөөрэлгын түлөө хүдэлөөе дараха хэрэгтэ Чомбе таарахал хүн. Урдань Катангын «президент» байха зуураа тэрэ өөрыгөө тиимэ хэрэгтэ яһала шуран шадамар талаһаа харуулһан байна. Колонизаторнууд өөһэдынгөө талаһаа Чомбедэ «һайн» сэгнэлтэ үгэжэ, ямаршье даалгабари дүүргэжэ шадаха хүн гэжэ тоолодог болонхой.

Нэгэ жэлэй саада тээ Америкэ, Бельгиин империалистнуудай зүриллөөн дээрэһээ Чомбе богой хаядаһанда гараһан аад, дахин тэндэһээ үлгэгдэн абтаба. Тиигэхэ зуураа, тэрэ Бельгиин капиталай түлөөлэгшэ бэшэ, харин США-гай монополинуудта алба хэхэ зорилготойгоор Леопольдвиль асарагдаа бшуу.

АМЕРИКЫН ИНТЕРВЕНЦИ

Засагай хүтэлбэриин тушаалда Чомбейн һууһаар һара үнгэрөөд байхада, США-гай президентын эмиссар Аверелл Гарриман Брюссель нэгэ үдэрэй болзороор ерэһэн байна. Тиихэдээ Гарриман Бельгиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Анри Спаактай тон нюуса хөөрэлдөө хэһэн юм. Гэбэшье энэ уулзалга дээрэ Конгын патриодуудтай Чомбейн хэхэ тэмсэлдэ сэрэгэй туһаламжа хүргэхэ тухай асуудалай зүбшэн хэлсэгдэһэн тушаа баруун гүрэнүүдэй хэблэл нюуса далдагүйгөөр бэшээ һэн.

Уданшьгүй тэрэ хэлсээнэй үрэдүн харагдажа захалаа: США хүндэ буу зэбсэг, тэрэ тоодо «В-26» маркын бомбардировщигуудые Конго руу эльгээжэ захалһан байна. Сэрэгэй техникэтэй хамта Леопольдвилиин аэродром дээрэ американска парашютистнууд буужа эхилээ. США-гай хэблэл тэдэниие Конгын зэбсэгтэ хүсэнүүдые һургаха хэрэгтэ туһалха «советнигууд» гээд нэрлэһэн юм. Дайшалхы тулалдаанай үедэ «советнигууд» Чомбейн армиие һургажа, ондоогоор хэлэбэл, Урда Вьетнамдахидал адляар сэрэгэй буудалдаанда хабаадалсана гээд «Нью-Йорк таймс», «Нью-Йорк геральд трибюн» газетэнүүдэй корреспондентнүүд бэшээ.

Ингэжэ эрхэ сүлөөгэй түлөө хүдэлөөе дараха, Чомбейн журамые найдамтайгаар хамгаалха сэрэгэй хүсэ байгуулха хэрэгые Вашингтоной өөр дээрээ даажа абаһаниинь элирээ һэн. Мүнөө США конголезскэ армиин хиналтые баһал бэедээ даан абанхай.

Конгын дотоодын хэрэгүүдтэ зэбсэгтэ хүсөөр хабаархаха гээшэ американхидэй түсэбэй зарим хубинь болоно. Конгодо далайн саанаһаа асарагдаһан парашютистнуудтай хамта США-гай гүрэнэй секретариин туһалагша Меннен Уильямс гэгшэ ерэлсээ. Леопольдвилиин правительствада сэрэгэй туһаламжа хүргэхэ уряатайгаар Африкын зарим гүрэнүүдтэ хандахыень тэрэ Чомбедэ дурадхаһан байна.

Уильямсын эдэ дурадхалнууд Америкын интервенциие далдалха гэһэн гансахан зорилго бэшэ. Африкын нэгэдэлэй организациие һандаргаха зорилготойгоор Америкын Холбоото Штадууд Африкын бэеэ даанхай гүрэнүүдэй дунда Конгоор «яһа» хаюулха гэжэ оролдоно. Туһаламжа хүргэхэ гүйлтатайгаар Африкын табан гүрэнүүдтэ хандажа байха үедөө Чомбейн правительство Конго тушаа асуудалаар империализмда эсэргүү политика баримталдаг гүрэнүүдтэ заналта хэһэн байха юм.

Уильямсын табиһан зорилго урагшагүйдэһөөр панхаруудтан һалаа. Африкын гүрэнүүдэй дундаһаа нэгэниинье Чомбедэ сэрэгэй туһаламжа хүргөөгүй. Энэ зонхилогшодто США-гай зүгһөө хэды ехэ дэмжэлгэ, туһаламжын хүргэгдэжэ байбашье һаань, Чомбейн тогтооһон журамые Африкада үзэн ядаха ушар улам шангадажа захалаа.

Колонизаторнууд Чомбейе премьер-министрэй тушаалда табижархёод, Конгын дотоодын байдалда туһалхые шиидэһэн юм. Тиин империалис политигууд Чомбе оронойнгоо хүн зониие «эблэрүүлжэ» шадаха гэхэ мэтээр олон табые шашаһан. Эзэдэйнтээ заабариие дүүргэхые оролдоһон Чомбе Патрис Лумумбын хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ Антуан Гизенгые түрмэһээ табюулха хүрэтэрөө оролдолго гаргаһан байна. Гизенгые түрмэһөө табюулһан энэ ушар хадаа Конгын арадые мэхэлхэ, оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэдэй эбые таһалха гэһэн хорото муухай түсэб болоно.

Түрмэһөө табигдаһанайнгаа һүүлдэ хэдэн хоног соо Антуан Гизенга журналистнуудтай уулзаагүй, хүн зоной урда үгэ хэлэнгүй байба. Тиихэдэнь баруун гүрэнүүдэй буржуазна хэблэл «элдэб багсаамжануудые» толилжо эхилээ. Тэд тэдэнэй һанаһан, хүсэһөөрнь хэрэг бүтэжэ үгөөгүй. Августын 28-да олон хүнэй хабаадалгатай митинг дээрэ Гизенга үгэ хэлэхэ зуураа, Чомбейн правительствын хуурмаг политикые эрид шууд бүрүүшаагаа. Лумумбын нэрэ алдаршуулһан нэгэдэмэл шэнэ парти байгуулха тухайгаа Гизенга соносхоод, ехэ ороондоо үнэн сэхэ бүхы хүнүүдые тэрэ партидань орохые уряалһан байна.

ХҮЛҺЭНШЭД БАҺА ДАХИН

Конгодо, мүн бүхы хара түбидэ гансаардаһан Чомбейе, империалистнуудай аша туһада алба хэдэг бусад этэгээдүүдые абархын түлэ сагаан шарайтанай дундаһаа хүлһэнэй сэрэгүүдые олоор абаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Хүлһэнэй сэрэгүүдые абаха хүдэлмэри гол түлэб Урда Африкын республика ба Урда Родези гэжэ хоёр гүрэндэ ябуулагдана. Үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг эдэ гүрэнүүдтэ хүлһэнэй сэрэгүүдые таталга ямаршье нюуса далдагүйгөөр үнгэргэгдэнэ: хүлһэнэй армида абтаха соносхол эндэхи газетэнүүдтэ тунхаглагдана, бүридхэлгын пунктнуудта хүн зон дүүрэн. Чомбедэ алба хэхэеэ ерэгшэд Европо болон Америкэһээ сугларһан элдэб зайгуулнууд, авантюристнууд болоно. Тэдэнэй дунда эсэсовецүүд, Кубын контрреволюционернуудшье бии.

Чомбедэ хүлһэнэй сэрэгүүдые абаха хэрэгтэнь Холбоото Штадууд баһал туһална. Энээн тушаа Америкын хэблэл сэхэ бэшэнэ.

Харин гүрэнүүдэй сэрэг болон хүлһэнэй алууршадые хабаадуулгаһаа Конгодохи байдал улам муудана. Гадаадын эдэ хүсэнүүд гансахан Конгын хүн зондо бэшэ, харин эрхэ сүлөөтэ бүхы Африкада ехэ аюул тохёолдуулна гээшэ. Хэрбээ Америкын империалистнуудай эндэ өөһэдынгөө харата муухай түсэбые бэелүүлээд байгаа һаань, Конго бүхы Африкада национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эсэргүү тэмсэл ябуулха колонизаторнуудай бааза боложо магад гээшэ.

Эрхэ сүлөөгэй болоһон Аф... Америкын колонизаторнуудай Ко... дохи хорото һанаашалга зүбөөр ... гонхой. Малиин республикын пре... дент Модибо Кейта ингэжэ хэ... «Бидэнэр Конгые хоёрдохи Ла... Америкэ болгохогүйбди. Конгын ... тоодын хэрэгүүдтэ хамаархадаг ... риин гүрэнүүдтэ һаад ушаруулха ... хүсэн Африкада олдохо».

Конгодохи империалис үгэсэ... сохилто болгон далхайн олонии... илангаяа Африкын оронуудай ... ниитын хүсые элсүүлхэ хэ... ТАСС-ай мэдүүлгэ ехэ үүргэ дү... һэн байна. Тэрэ мэдүүлгэ соо ии... хэлэгдэнэ. «Хандэ эб найрамдал ... хөөрөө хэрэгтэйб, колониальна ... мые гүйсэдөөр, үндэһэ таһалан ... хахын түлөө хэн оролдоноб, тэ... булта Конгын арадай тэмсэлдэ ха... гүйгөөр хандажа шадахагүй. Эб ... рамдалда дуратай Америкын, ... бусад оронуудай туһаламжатай... Конгын арад өөһэдынгөө дотоод... рэгтэ хариин гүрэнэй хабаарх... болюулха, колонизаторнуудые ... оронһоо үлдэн гаргаха гүйсэд ш... тай».

Е. ПРИМАКОВ.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1964 оной октябриин 4.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89 33-61 корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологического—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и переводов—34 05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.
Н00236. Зак. № 1032.